

A photograph of two people riding a motorcycle. The driver is a man wearing a white helmet with 'LOUIS VUITTON' written on it, a black and white checkered face mask, a dark jacket, and blue jeans. The passenger is a woman wearing a brown helmet, a silver mesh face mask, and a brown jacket. They are riding a black Yamaha motorcycle. The background is a blurred outdoor setting.

Sõiduki juhtimine (sõidukiiruse valik ja joobes juhtimine)

Maanteeamet

08/2020

**TURU-
UURINGUTE
AS**

Uuringu teemad

SÕIDUKIJUHTIDE TAUST

- Mootorsõiduki juhtimisõigus (küsimus T1 ja T2)
 - Kilometraaž viimase 12 kuu jooksul (küsimus T3)
 - Sõidukijuhi staaž (T4)
- Töösõidud ja nende kilometraaž viimase 12 kuu jooksul (küsimus T5 ja T6)

SÕIDUKIIRUSE VALIK

- Piirkiiruse ületamine
 - Piirkiiruse ületamine (küsimus 4)
 - Piirkiiruse jälgimise seade (küsimus 3)
 - Piirkiiruse ületamise põhjused (küsimus 5)
 - Piirkiiruse ületamise tõttu liiklusohutlikesse olukordadesse sattumine (küsimus 6)
- Ohutu sõidukiiruse kampaania
 - Spontaanne kampaania märkamine (küsimus 8-9)
 - Aidatud kampaania märkamine (küsimus 10-12)
- Sõidukijuhtide käitumine ja teadlikkus
 - Peatumine reguleerimata ülekäigurajal, kui jalakäija ootab kõnniteel sõidutee ületamise võimalust (küsimus 7)
 - Teadlikkus peatumisteenikonnast kuival ja märjal teekattel (küsimus 1 ja 2)

SÕIDUKI JOOBES JUHTIMINE

- Teadlikkus alkoholi mõjust (küsimus 18-19)
 - Alkomeetri kasutamine (küsimus 20)
- Alko- ja narkojoobes sõiduki juhtimine
 - Alko- ja narkojoobes juhiga sõidukis viibimine (küsimus 14)
 - Alko- ja narkojoobes jalgratta ja sõiduki juhtimine (küsimus 13 ja 21)
 - Alko- ja narkojoobes liiklusohutlikku olukorda sattumine (küsimus 22)
 - Politsei poolt joobes sõidukijuhtimise kontrollimine (küsimus 23)
- Alko- ja narkojoobes sõidukijuhtide takistamine
 - Joobes juhust teavitamine politseile (küsimus 15)
 - Joobes juhi takistamine (küsimus 16 ja 17)
- Joobes juhtimise kampaania
 - Spontaanne kampaania märkamine (küsimus 24-25)
 - Aidatud kampaania märkamine (küsimus 26-28)

Uuringu metoodika ja vastutajad

- Üldkogum: üle 15-aastane Eesti elanikkond (Eesti Statistikaameti andemetel)
- Meetod: Omnibuss (50% silmast-silma intervjuud, 50% Turu-uuringute AS veebipaneel)
- Valimi koostamine: kasutati üldkogumi proportsionaalset mudelit, hiljem tulemused kaaluti üldkogumile vastavaks soo, vanusegruppide, rahvuse, hariduse, piirkonna ja asulatüübi järgi.
- Planeeritud valim: 1000
- Valimiviga: 1000 vastaja puhul $\pm 3,1\%$, väiksemate gruppide vaatlemisel võib viga olla suurem
- Küsitluse pikkus: 5 lehekülge (36 küsimust)

Aasta	Üldkogum	Küsitlusperiood	Tegelik valim (vastajate arv)
2014	1 133 355	10.09 - 05.10	1007
2015	1 107 791	8.09 - 21.09	1003
2016	1 103 677	07.09 - 20.09	1000
2017	1 102 953	09.08 - 22.08	1006
2018	1 100 881	07.08 - 27.08	1005
2019	1 102 616	06.08 - 21.08	1043
2020	1 102 616	12.08 – 24.08	1003

Vastutajad

- Tellijapoolne kontaktisik
- Uuringu projektijuht ja aruande koostamine
- Küsitlustöö koordineerimine
- Valim, ankeedi programmeerimine
- Andmetöötlus

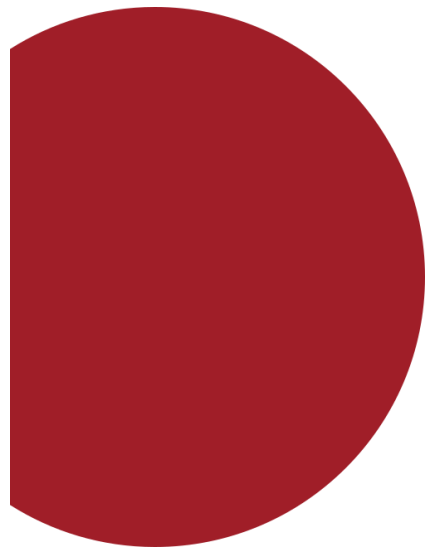
Raul Rom

Liis Grünberg, liis@turu-uuringute.ee, 58529707

Kristel Merusk

Irina Strapatshuk

Reijo Pohl

Sõidukijuhtide taust

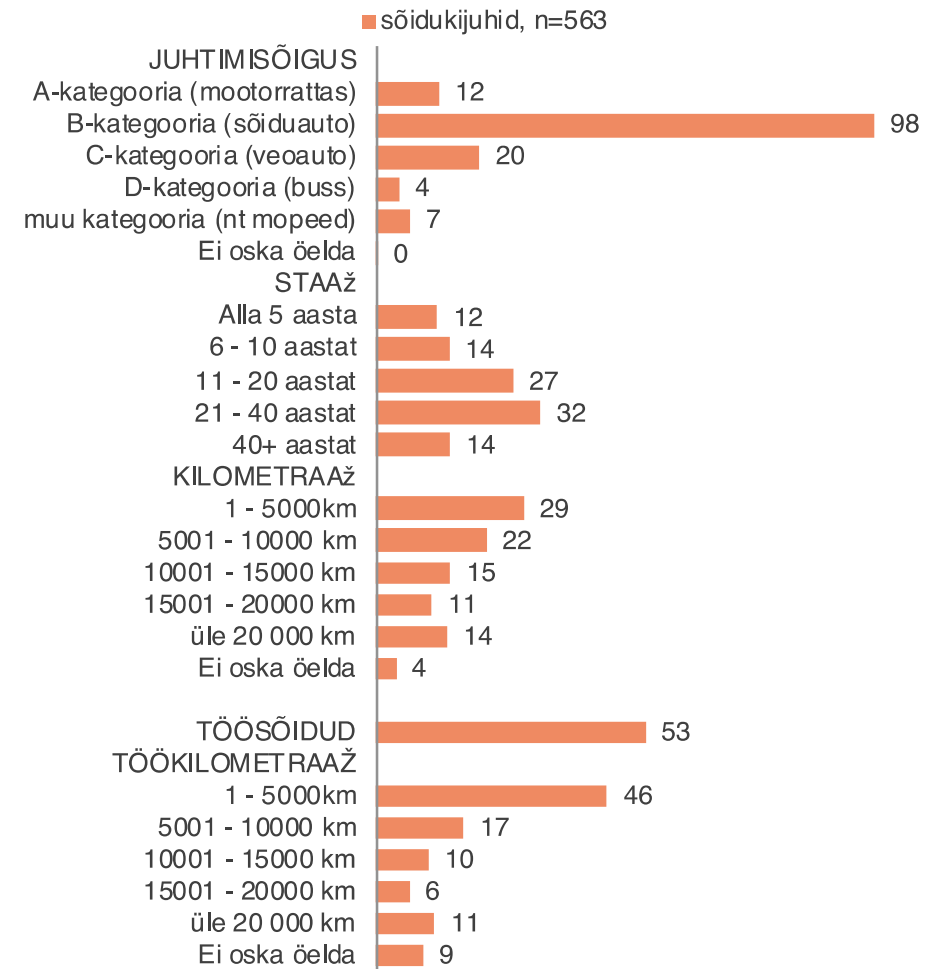
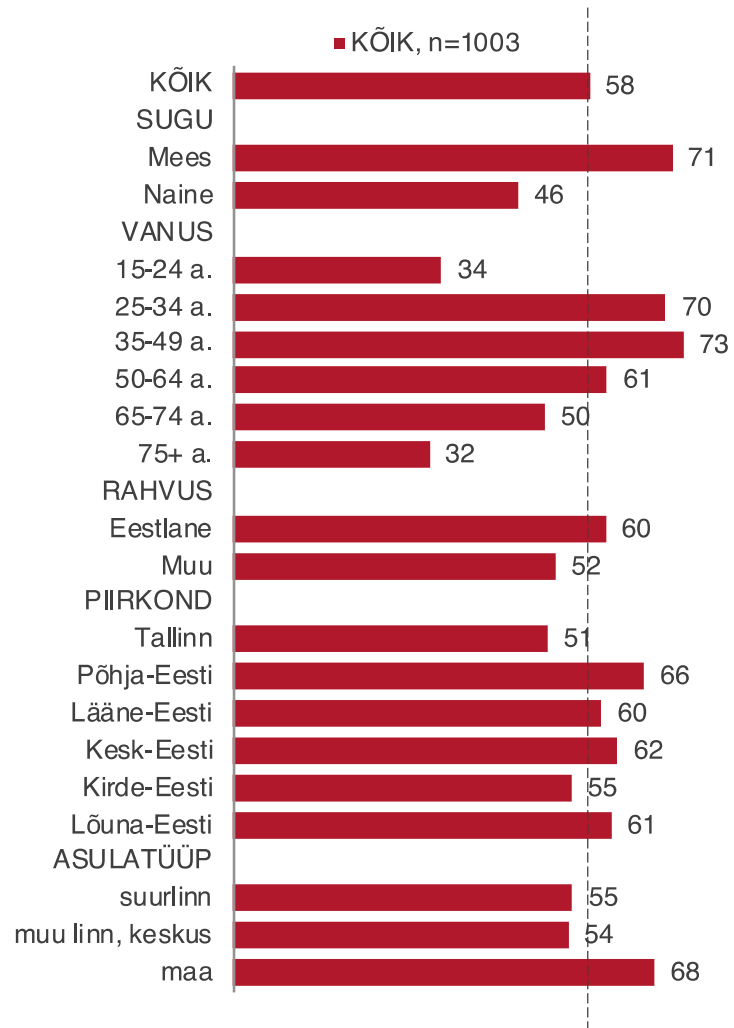
Sõidukijuhtide taust

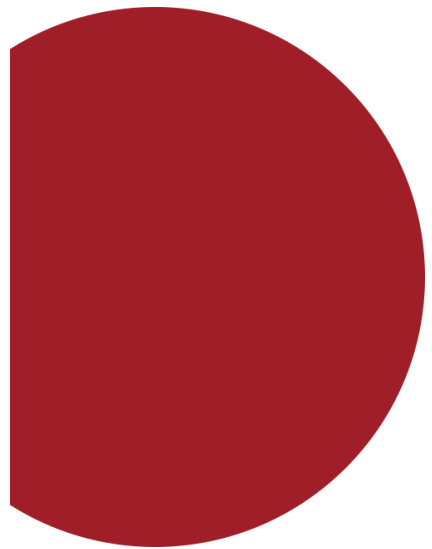
Mootorsõiduki juhtimisõigus (Slaid 7)

- Mootorsõiduki juhtimisoskusega juhilubade omanikke on vähemalt 15-aastase elanikkonna seas 61%, s.o 668 900 ± 32 700; viimase 12 kuu jooksul ei ole neist aga 6% ehk 29-54 tuhat elanikku mootorsõidukit juhtinud.
- Antud uuringu raames vaadeldakse aga **sõidukijuhtidena** just neid juhilubade omanikke, kes on viimase 12 kuu jooksul mootorsõidukit juhtinud, seega jääb vaadeldava sihtgrupi suuruseks **58% üle 15-aastasest elanikkonnast, s.o 635 000 ± 33 700**.
- Sõidukijuhtide seas on keskmisest enam mehi ja 25-49-aastaseid elanikke, eestlasi ja kõrgemasse sissetulekugruppi kuulujaid, Põhja-Eesti ja maapiirkondade elanikke.
- Valdav osa sõidukijuhtidest omavad B-kategooria juhiluba (98%). Kümnest juhiloa omanikust neljal on ka mõne muu kategooria juhiluba.
- Sõidukijuhtide seas on kõige enam 11-40-aastase staažiga juhte, lausa 59%. Suurema staažiga juhtidel on tõenäolisemalt lisaks olemas ka mõne muu kategooria juhiloa.
- Sõidukijuhtide seas on ligikaudu neljandik neid, kes sõidavad aastas kuni 5 000 kilomeetrit ja pea sama palju neid, kes sõidavad 5 000-10 000 kilomeetrit. Ülejäänud juhid on läbinud viimase 12 kuu jooksul veel suurema kilometraaži. Kuni 5 000 kilometraažiga sõitjate seas on enam naisi ja üle 65-aastaseid. Üle 15 000 kilometraažiga sõitjate seas on enam mehi, 21-40-aastase sõidukijuhi staažiga ning C- ja D-kategooria juhilubade omanikke, samuti töösõitjate tegijaid.
- Töö või tööülesannete täitmisel on on viimase 12 kuu jooksul sõidukit juhtunud **53% sõidukijuhtidest, s.o ca 327 600 ± 25 500 sõidukijuhti**.
- Töösõite teevad sagedamini mehed (64%) ning A- ja C-kategooria (vastavalt 66% ja 71%) juhilubade omanikud.
- Töö või tööülesannete täitmisel on valdav osa sõidukijuhtidest läbinud aasta jooksul kuni 5 000 kilomeetrit (pooled).

Sõidukijuhtide taust

%

Sõidukiirus

Sõidukiirus

Piirkiiruse ületamine (Slaidid 10-11)

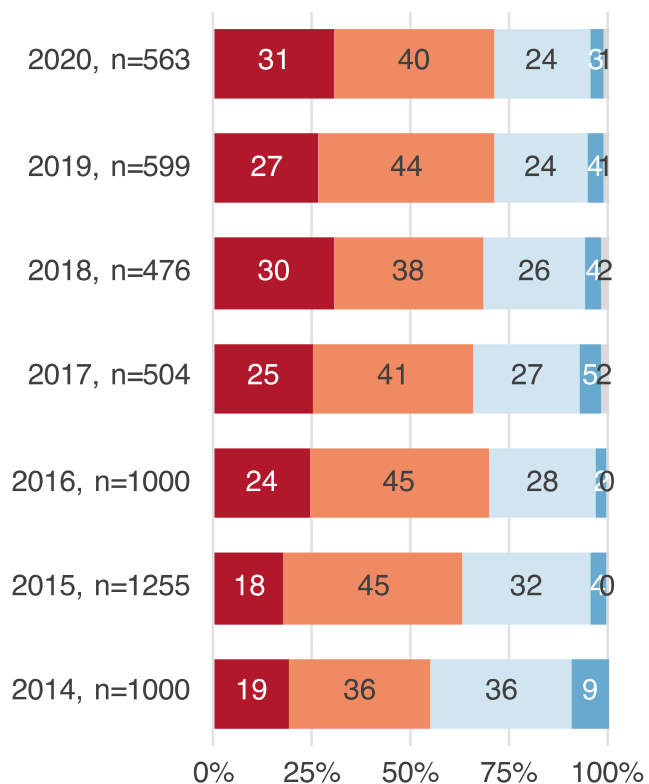
- Kõige sagedamini ja kõige enam ületatakse kiirust **linnadevahelistel põhiteedel** (68%, s.h 27% enam kui 5 km/h), seejärel **kohalikel maanteedel** (56%, s.h 19% enam kui 5 km/h) ning kõige harvemini ja vähem **linnades ja asulates** (42%, s.h 10% enam kui 5 km/h) (Slaid 10).
- Võrreldes eelmise aastaga on piirkiirust kuni 5 km/h ületavate sõidukijuhtide osakaalud kõigil teedel langenud (Slaid 11).
- Vastavalt sellele, kuivõrd eelpool mainitud erinevatel teedel kiirusepiirangut tavaliselt ületatakse, jagasime sõidukijuhid erinevatesse gruppidesse järgnevalt (Slaid 11):
 - **Ei ületa kiirust 27%** – sõidavad kõikidel teedel lubatud kiirusepiirangu järgi – sagedamini kuni 5 000 kilometraažiga sõidukijuhid;
 - **Ei ületa kiirust olulisel määral 41%** – mõnel teel ületavad lubatud kiirusepiirangut kuni 5 km/h;
 - **Osalised kiiruseületajad 23%** - mõnel teel ületavad kiirusepiirangut üle 5 km/h;
 - **Alatised kiiruseületajad 8%** – kõikidel teedel ületavad kiirusepiirangut üle 5 km/h – sagedamini kuni 20 000 kilometraažiga sõidukijuhid.
- Kokku on erinevatel teedel kiirust ületavate sõidukijuhtide osakaal 72% (Slaid 11). Võrreldes eelmise aastaga on nende osakaal kokku langenud 5%, olles samal tasemel kui 2018. aastal, langus on toimunud võrdselt nende arvelt, kes ei ületa kiirust olulisel määral kui ka osaliste kiiruseületajate arvelt.

Sõidukiirus

Piirkiiruse ületamine erinevatel teedel (n=sõidukijuhid, %, muutus ajas)

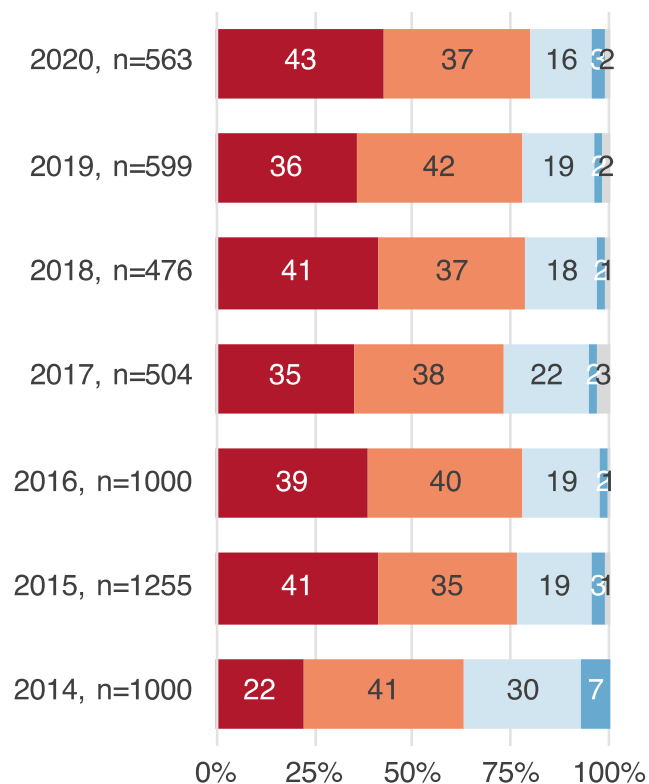
Linnadevahelistel põhiteedel

■ Ei ületa kiirust 1-5 km/h
■ 6-10 km/h ■ Üle 11 km/h
■ Ei oska öelda

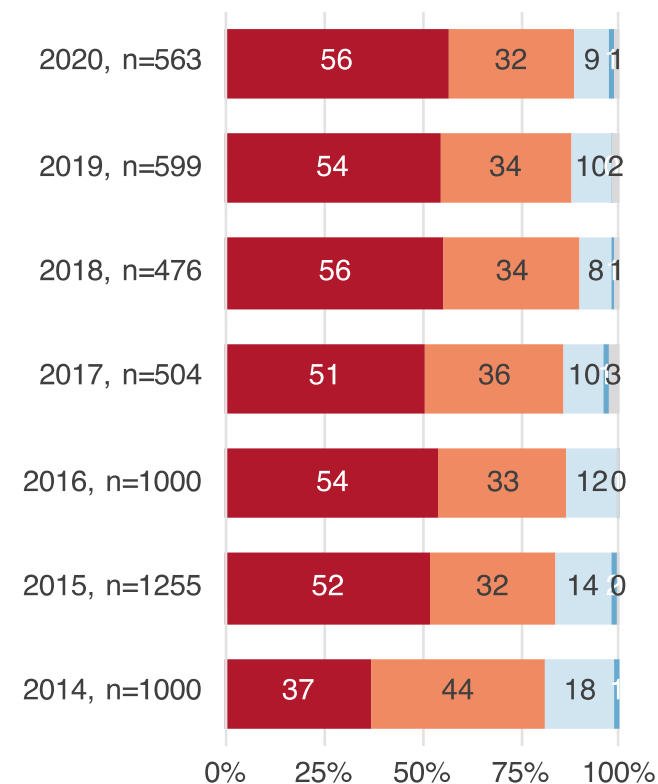
Kohalikel maanteedel

■ Ei ületa kiirust 1-5 km/h
■ 6-10 km/h ■ Üle 11 km/h
■ Ei oska öelda

Linnades, asulates

■ Ei ületa kiirust 1-5 km/h
■ 6-10 km/h ■ Üle 10 km/h
■ Ei oska öelda

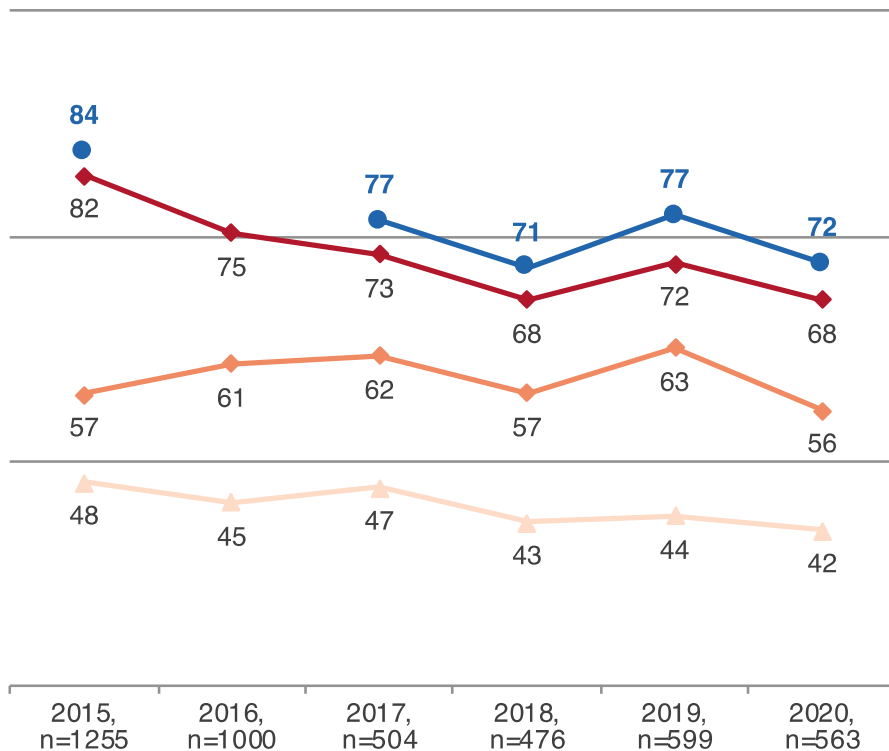

Sõidukiirus

Piirkiiruse ületamine (n=sõidukijuhid, %)

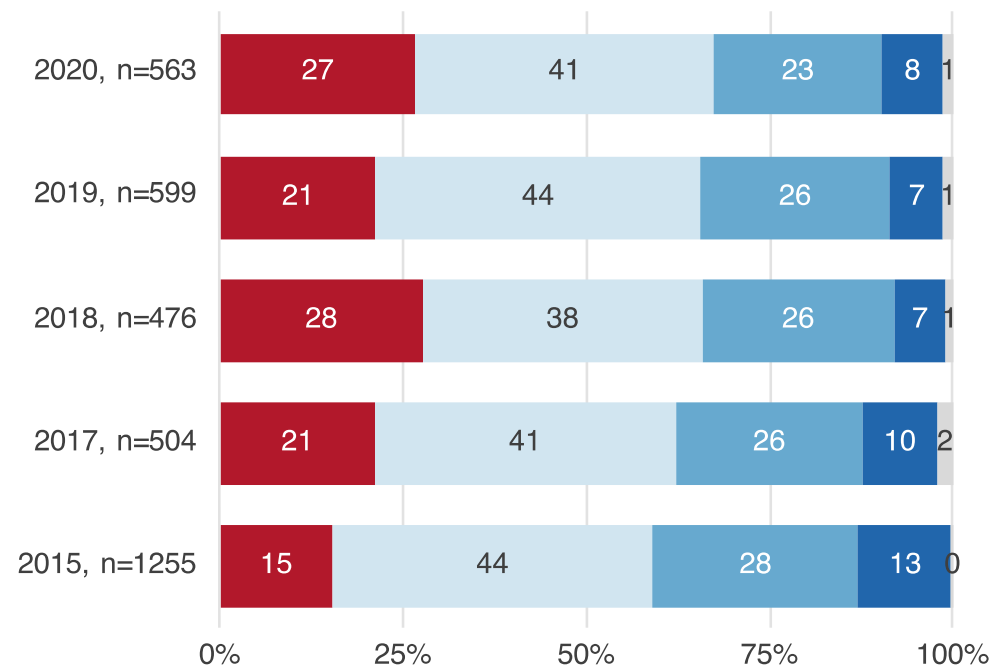
Ületavad piirkiirust kokku
n=sõidukijuhid

- linnadevahelistele põhiteedel
- kohalikel maanteedel
- linnades, asulates
- kiiruseületajad kokku

Piirkiiruse ületamise määrast tulenevad grupid
n=sõidukijuhid

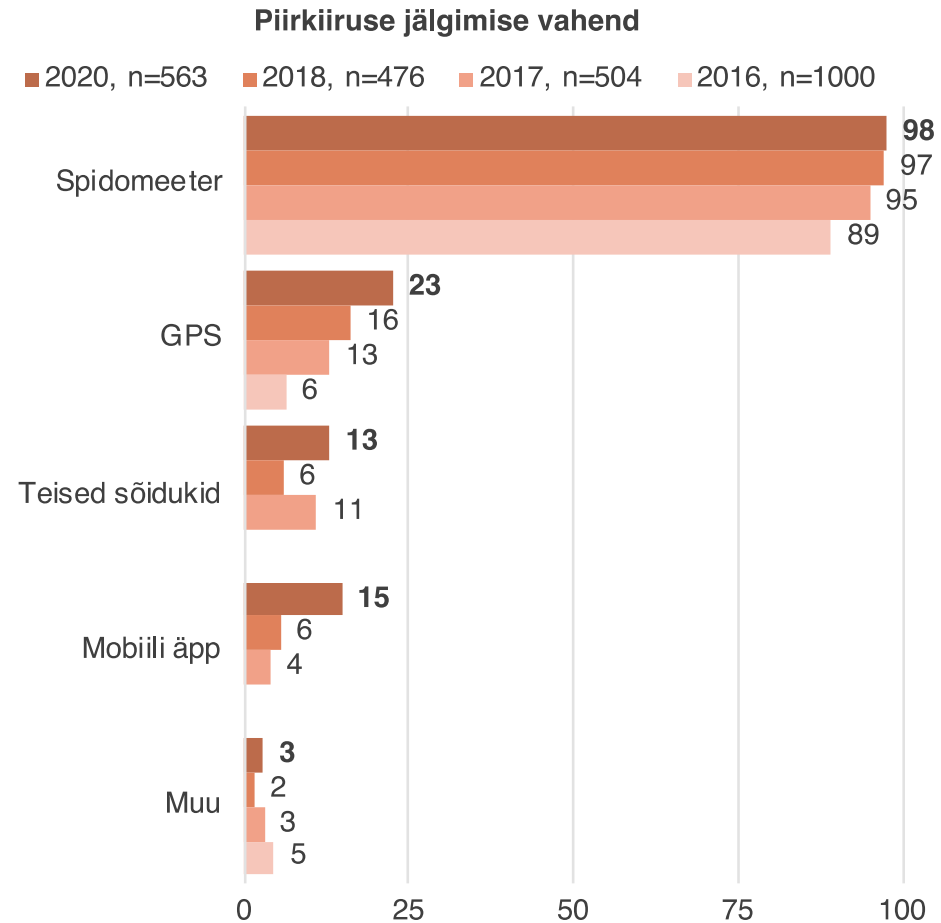
- Ei ületa kiirust (kõikjal 0 km/h)
- Ei ületa kiirust olulisel määral (mõnel teel kuni 5 km/h)
- Osalised kiiruse-ületajad (mõnel teel üle 5 km/h)
- Alatised kiiruse-ületajad (kõikjal üle 5 km/h)
- Ei oska öelda

Sõidukiirus

Piirkiiruse ületamine – sõidukiiruse jälgimise vahend

- Kõige tüüpilisem on jälgida sõiduki kiirust **spidomeetrilt** (98%), muude vahenditena kasutab ligi viiendik GPS-seadmeid (sagedamini mehed) ja kuuendik järgib teisi sõidukeid või mobiili äppi (sagedamini 15-34-aastased).
- Kui spidomeetri jälgijate osakaal on eelnevate aastatega võrreldes jäänud samaks, siis muid vahendeid jälgitakse nüüdseks oluliselt enam.

Sõidukiirus

Piirkiiruse ületamine – põhjused

- Piirkiirust ületavatelt sõidukijuhtidelt uuriti, mis on selle põhjusteks.
- Kiiruseületamise peamiseks põhjuseks peetakse:
 - **teiste liiklejate kiirusest tingitud kiirusevalikut (68%)** - sagedamini tallinlased;
 - **möödasõidu vajadust (62%)** – sagedamini 15-24-aastased;
- Kiiruseületamise sagedasteks põhjusteks peetakse ka järgnevat:
 - **Soodustavad sõidutingimused (48%)** – sagedamini 15-24-aastased, nii osalised kui alalised kiiruseületajad;
 - **Kogemata (40%)** – sagedamini 65-74-aastased ja sõidukijuhid, kes oluliselt ei ületa piirkiirust.
- Muid põhjuseid toodi välja juba oluliselt vähesemate vastajate poolt.
- Veel eristus, et muukeelsed kui ka alalised kiiruseületajad tõid kiirustamise põhjusena keskmisest sagedamini välja, et **kuni +10 km/h on üldiselt aktsepteeritav** kiirust ületada.

Piirkiiruse ületamise põhjused
n=piirkiirust ületavad sõidukijuhid

Sõidukiirus

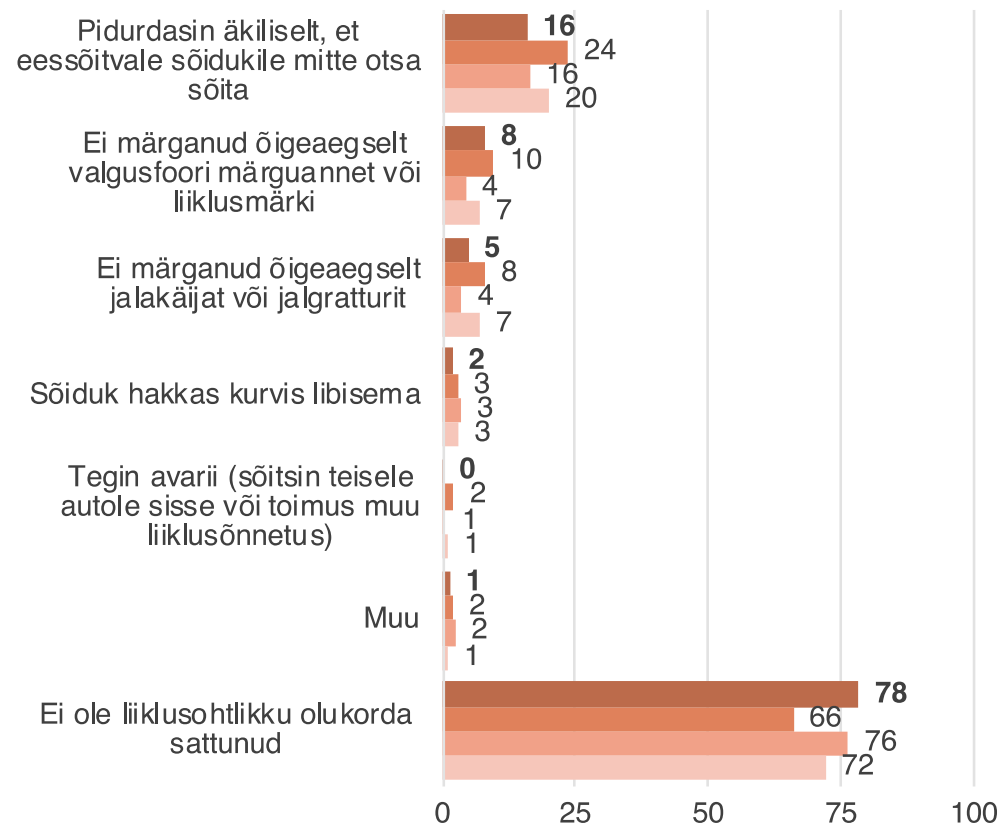
Piirkiiruse ületamine – liiklusohtlikesse olukordadesse sattumine (n=sõidukijuhid, %)

- Piirkiiruse ületamise tõttu on viimase 12 kuu jooksul liiklusohtlikku olukorda sattunud $22\% \pm 4\%$ sõidukijuhtidest, kes on kiirust ületanud, s.o 80 - 116 tuhat sõidukijuhti; sagedamini muukeelne elanikkond (33%).
- Eelmise aastaga võrreldes on liiklusohtlikku olukorda sattunud oluliselt vähem.
- Avarii on viimase 12 kuu jooksul teinud 0,1% kiirust ületanud sõidukijuhtidest, s.o kuni 2 050 sõidukijuhti.
- Liiklusohtlikku olukorda sattumise peamiseks põhjuseks peetakse **äkkpidurdust**, et eessõitvale sõidukile mitte otsa sõita, sellega on kokku puutunud iga kuues.
- Alla kümnendiku on sattunud liiklusohtlikku olukorda, kuna ei märganud õigeaegselt valgusfoori või liiklusmärgi, pea sama paljud ei märganud jalakäijat või jalgratturit.
- Muid põhjuseid nimetati oluliselt vähem.

Liiklusohtlikesse olukordadesse sattumine

n=piirkiirust ületavad sõidukijuhid

■ 2020, n=405 ■ 2019, n=470 ■ 2018, n=476 ■ 2017, n=504

Sõidukiirus

Ohutu sõidukiiruse kampaania – spontaanne märkamine (Slaid 17-18)

- Sel aastal arvas sõidukiiruse teemalist liiklusohutuskampaaniat “Võta aega, mitte elu!” märganud olevat 48% elanikkonnast (spontaanne märkamine - Slaid 17), 6% enam kui eelmisel aastal. Sõidukijuhtidest arvas antud kampaaniat näinud olevat 51%, 6% enam kui eelmisel aastal.
- Keskmisest enam arvasid seda kampaaniat näinud olevat kuni 49-aastased ja tallinlased (Slaid 18); vähem seevastu üle 50-aastased, muukeelsed, piirkonniti Põhja- ja Kirde-Eesti elanikud.
- Iga kampaaniat märganud inimene märkas seda keskmiselt 1,5-s erinevas teabekanalisis.
- Kampaania märkamise peamiseks kanaliks peeti välireklaami (42%; eelmise aastaga võrreldes +7%), seejärel televisiooni (20%; eelmise aastaga võrreldes +3%), neile järgnesid juba oluliselt väiksema auditooriumiga internet (13%; eelmise aastaga võrreldes +2%) ja raadio (7%; eelmise aastaga võrreldes muutust ei olnud).
- Sõidukijuhid märkasid kampaaniat kõigis teabekanalites samal määral kui elanikkond tervikuna.

Sõidukiirus

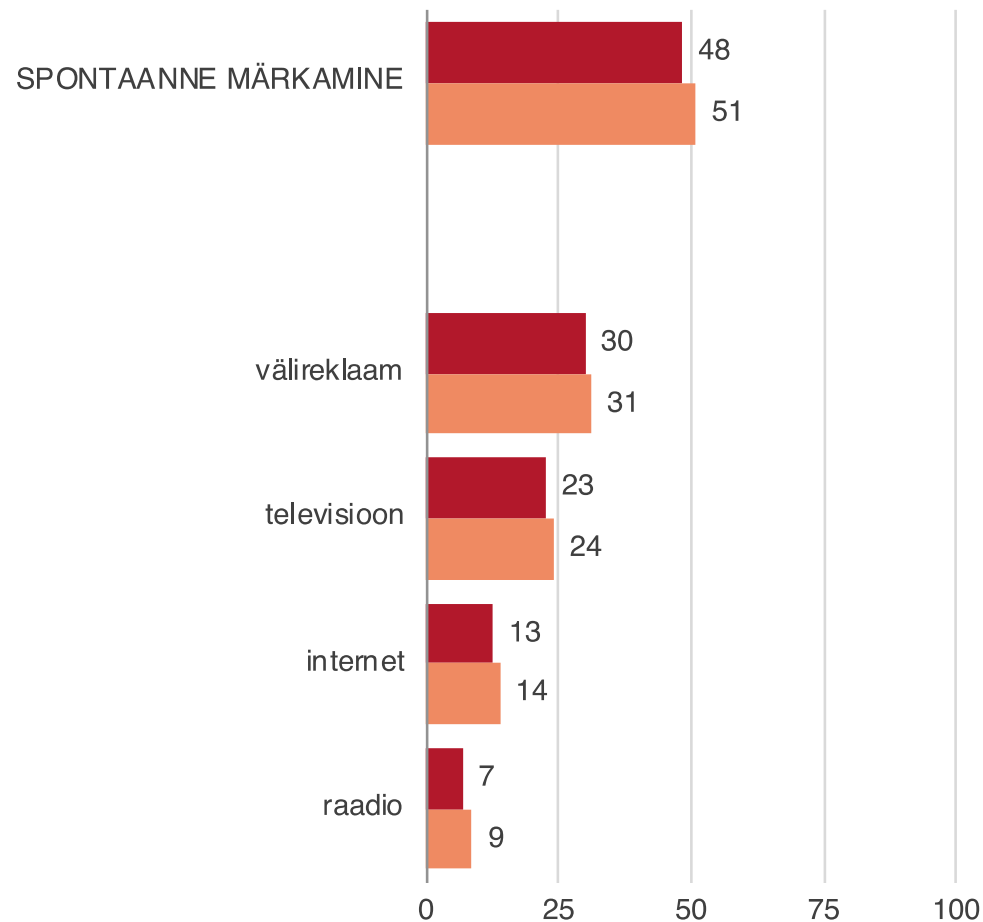
Ohutu sõidukiiruse kampaania – aidatud märkamine (Slaidid 17-19)

- Et mõista täpsemalt, kui paljudeni kampaania erinevates teabekanalites jõudis, esitati vastajatele konkreetseid kampaania elemente (heli- ja videoklipid, bännerid) ja uuriti, kas nad on neid märganud. Sellise nn aidatud kujul kampaania märkajaid on **66%** elanikkonnast, 8% enam kui eelmisel aastal. Samas ei võta see arvesse kõiki võimalikke kanaleid (nt trükimeediat, internetti). Sõidukit juhtinute seas on aidatud kujul kampaania märkajaid samuti **66%** (Slaid 17).
- Sotsiaal-demograafiliste tunnuste osas olulisi erinevusi spontaansete ja aidatud märkajate vahel ei ole.
- Aidatult on iga kampaaniat märganud inimene täheldanud seda keskmiselt 1,8-s erinevas kanalis.
- Ka aidatud märkamise puhul on antud kampaaniat märgatud kõige enam välireklaamina, seejärel aga võrdselt nii televisioonist kui raadiost (Slaid 17). Aidatud kujul on kõikidest meediakanalitest reklaami märkamine oluliselt kõrgem kui spontaanse märkamise puhul, seda eelkõige raadio puhul (+31%).
- Sõidukijuhid märkasid kampaaniat televisioonis ja internetis samal määral kui elanikkond tervikuna, raadiost on nad vastavat kampaaniat kuulunud aga sagedamini (+5%).
- Lisaks on aidatud kampaania märkajate seas keskmisest enam (Slaid 19):
 - **televisiooni** puhul naisi, kuni 24-aastaseid, eestikeelseid, Lääne-Eesti, samuti maapiirkondade elanikke;
 - **audiorklaami** puhul eestikeelseid ja maapiirkondade elanikke;
 - **välireklaami** puhul naisi, kuni 35-aastaseid ja tallinlasi.

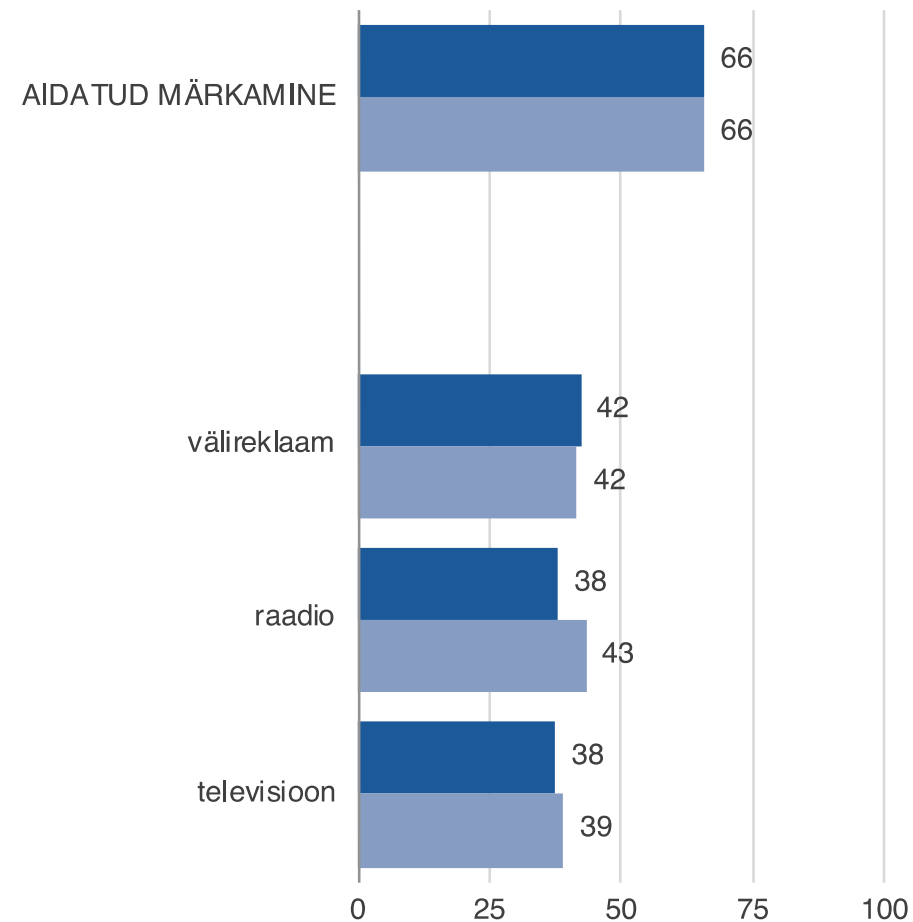
Sõidukiirus

Ohutu sõidukiiruse kampaania – märkamine (%)

■ 2020, n=1003 (kõik) ■ 2020, n=563 (sõidukijuhid)

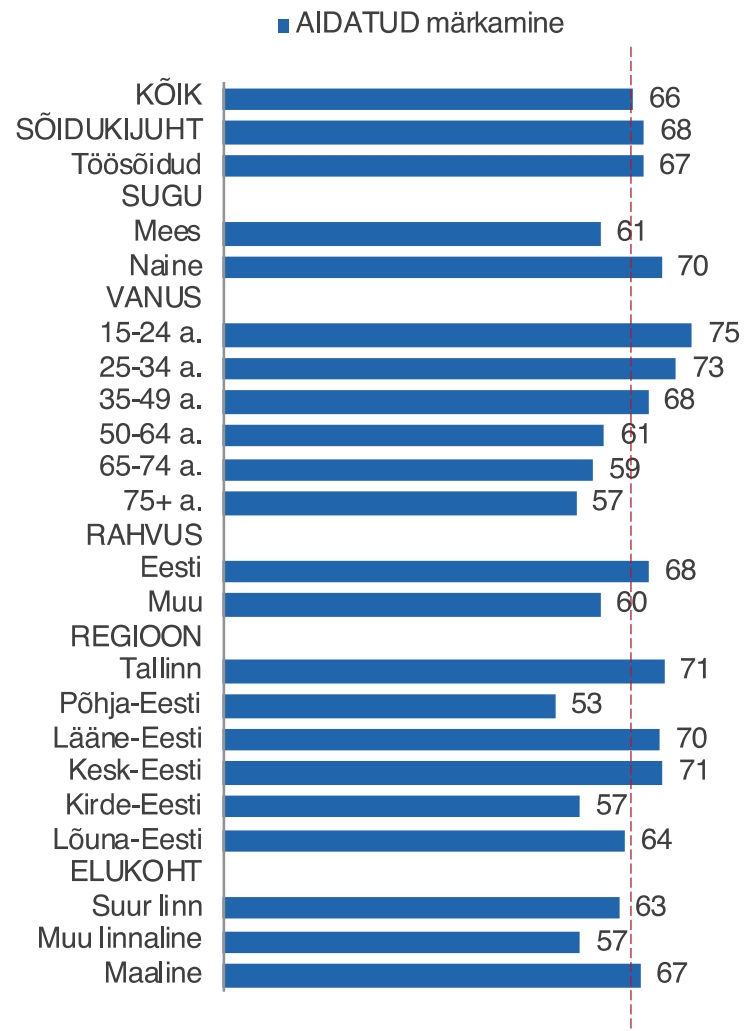
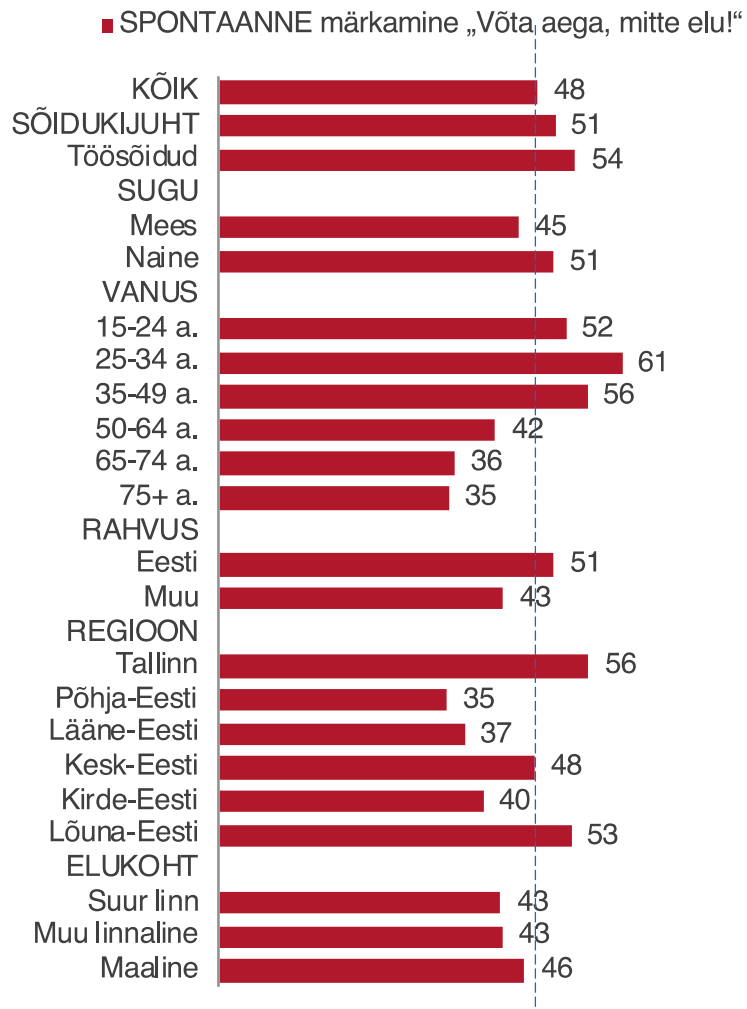

■ 2020, n=1003 (kõik) ■ 2020, n=563 (sõidukijuhid)

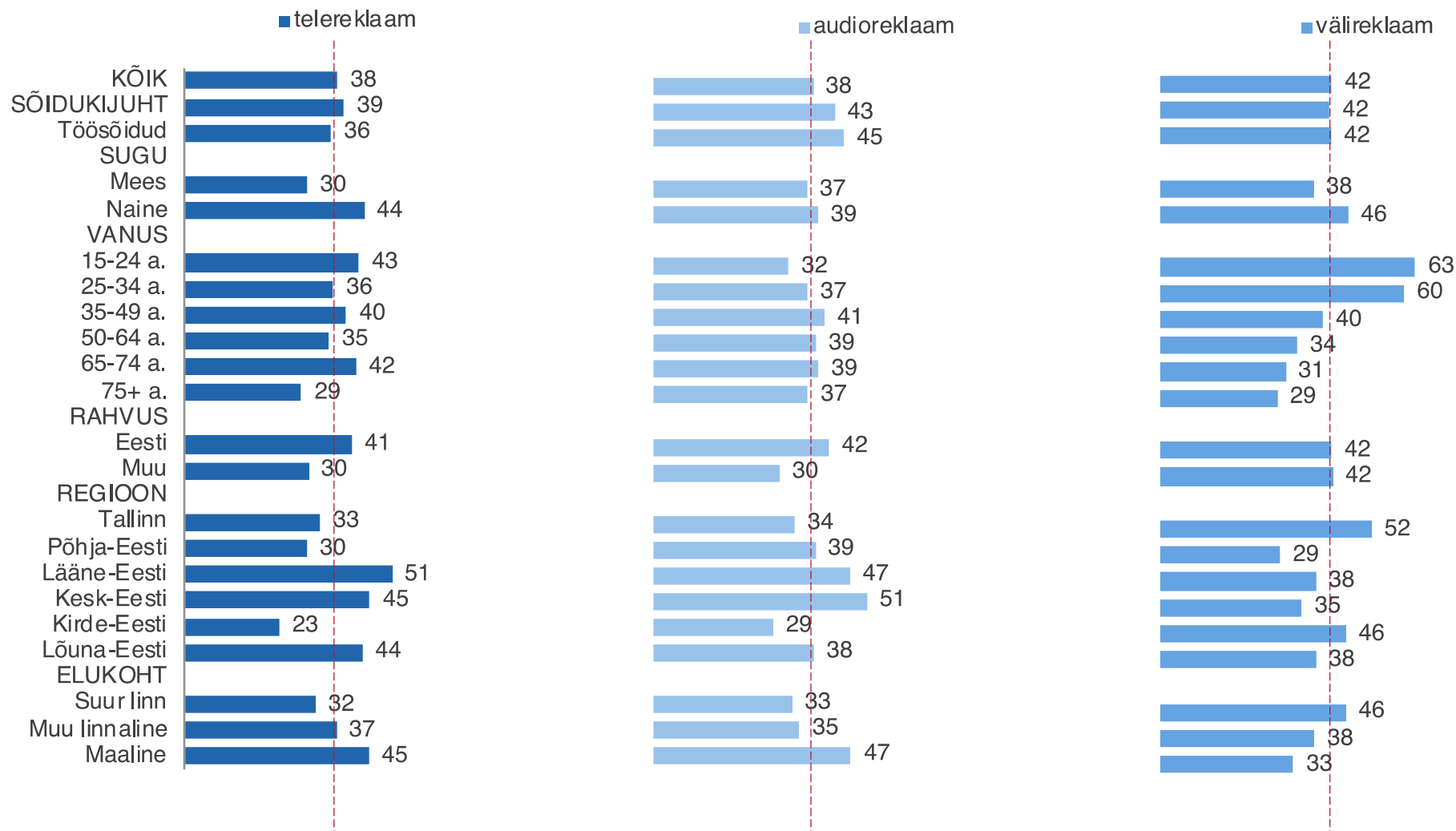
Sõidukiirus

Ohutu sõidukiiruse kampaania – märkajad (n=kõik, %)

Sõidukiirus

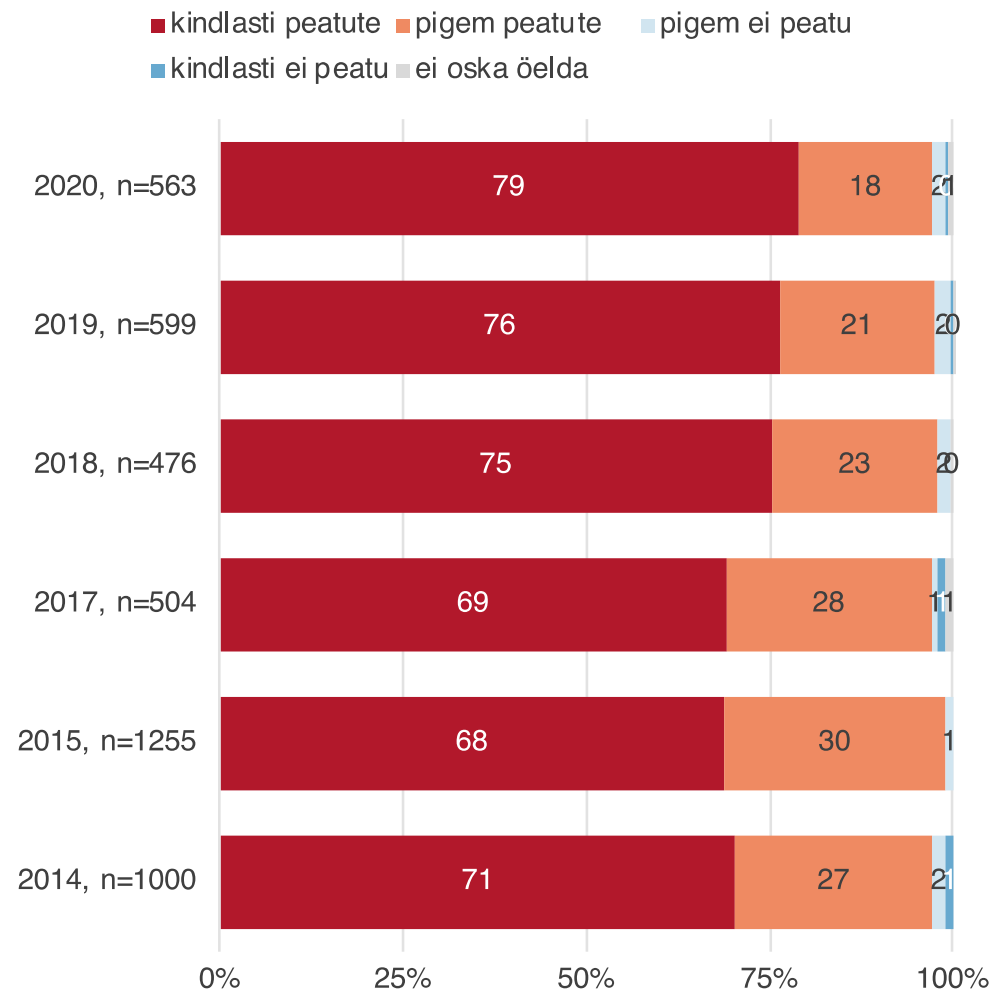
Ohutu sõidukiiruse kampaania – aidatud märkamise kanal (n=kõik, %)

Sõidukijuhtide käitumine

Peatumine reguleerimata ülekäigurajal, kui jalakäija ootab kõnniteel sõidutee ületamise võimalust (n=sõidukijuhid)

- Kui üks inimene ootab kõnniteel reguleerimata ülekäigurajal sõidutee ületamist, siis peatab sõiduki 97% sõidukijuhtidest – 79% teeb seda kindlasti ja 18% pigem kindlasti.
- Taustandemete lõikes tulemustes erinevusi ei esine.
- Peatuvate sõidukijuhtide osakaal kokku pole aastatega oluliselt muutunud, küll on tõusnud aastaga nende osakaal, kes väidavad, et nad peatuvad kindlasti.

Sõidukijuhtide teadlikkus

Teadlikkus peatumisteedkonnast kuival ja märjal teekattel (Slaid 25)

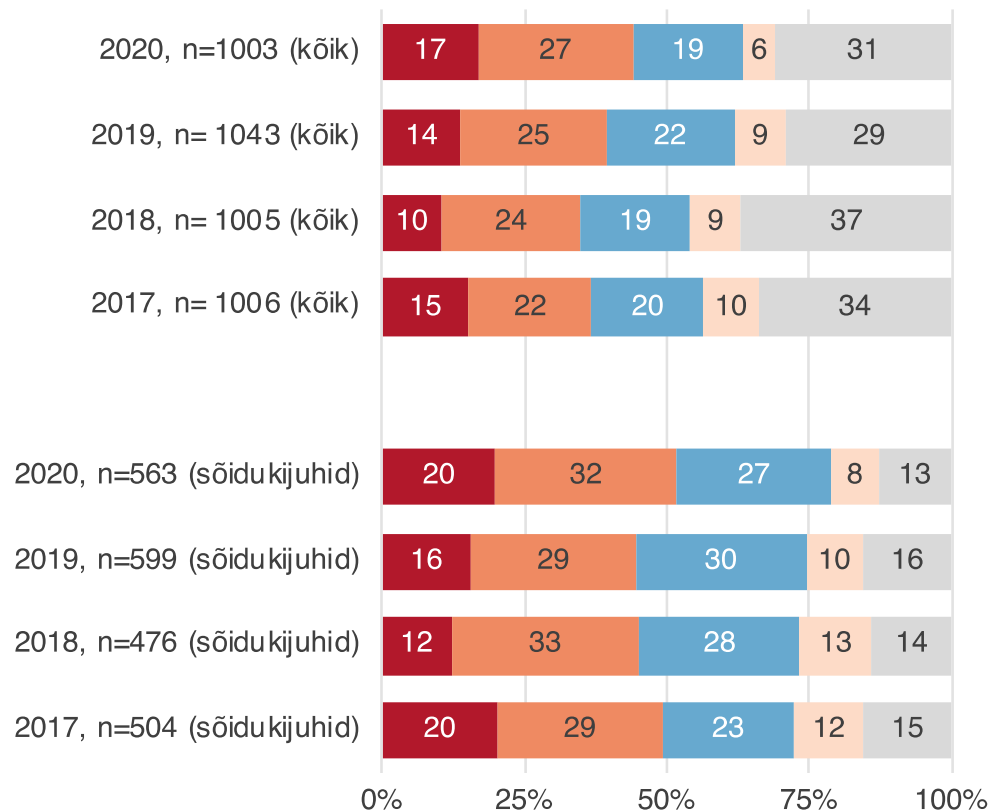
- Elanikkonna teadlikkust peatumisteedkonnast testiti kahe küsimusega, eraldi nii kuiva kui ka märja teekatte osas, seda juhul kui sõiduk sõidab 50 km/h. Vastusevariandid olid ette antud. Õigeks loeti kuiva **asfaldi puhul** vastus **28 meetrit** ja **märja teekatte puhul** vastus **38 meetrit**.
- Õige vastuse andsid vastavalt **19% ja 21% elanikkonnast**, sõidukijuhtide teadlikkus oli kõrgem - vastavalt 27% ja 25%. Kuival kui ka märjal teekattel peeti peatumisteedkonda valdavalt lühemaks.
- Õige vastuse andsid sagedamini mehed ja eestikeelne elanikkond.
- Võrreldes eelmiste aastatega ei ole sõidukijuhtide teadlikkus peatumisteedkonna pikkusest nii kuival kui märjal teekattel oluliselt muutunud.

Sõidukijuhtide teadlikkus

Teadlikkus peatumistekonnast kuival ja märjal teekattel

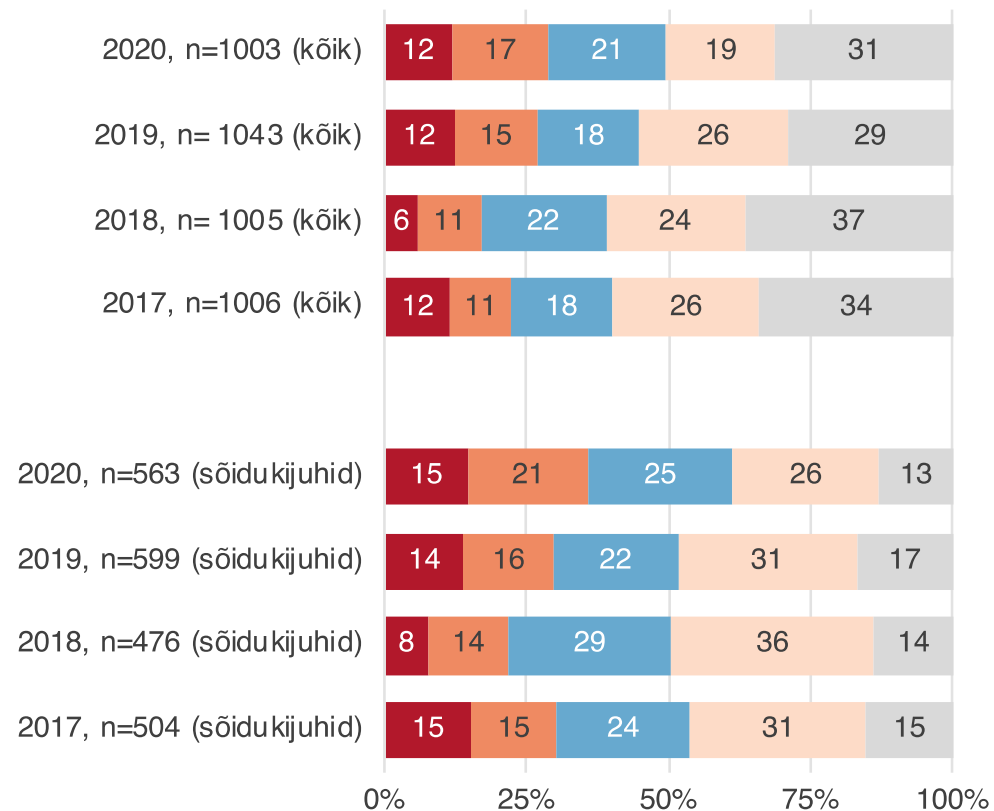
Mitu meetrit on sõiduauto peatumistekond sõites kuival asfaldil kiirusega 50 km/h, kui juhi reageerimiskiirus on 1 sekund?

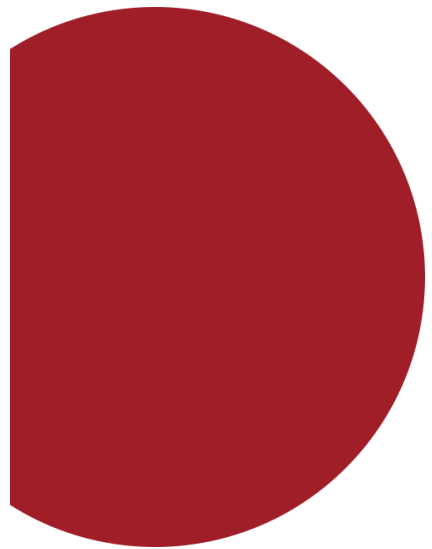
■ 8 m ■ 18 m ■ 28 m ■ 38 m ■ ei oska öelda

Mitu meetrit on sõiduauto peatumistekond sõites märjal teekattel kiirusega 50 km/h, kui juhi reageerimiskiirus on 1 sekund?

■ 18 m ■ 28 m ■ 38 m ■ 48 m ■ ei oska öelda

Sõiduki juhtimine joobes

Sõiduki juhtimine joobes

Teadlikkus alkoholi mõjust (Slaid 25)

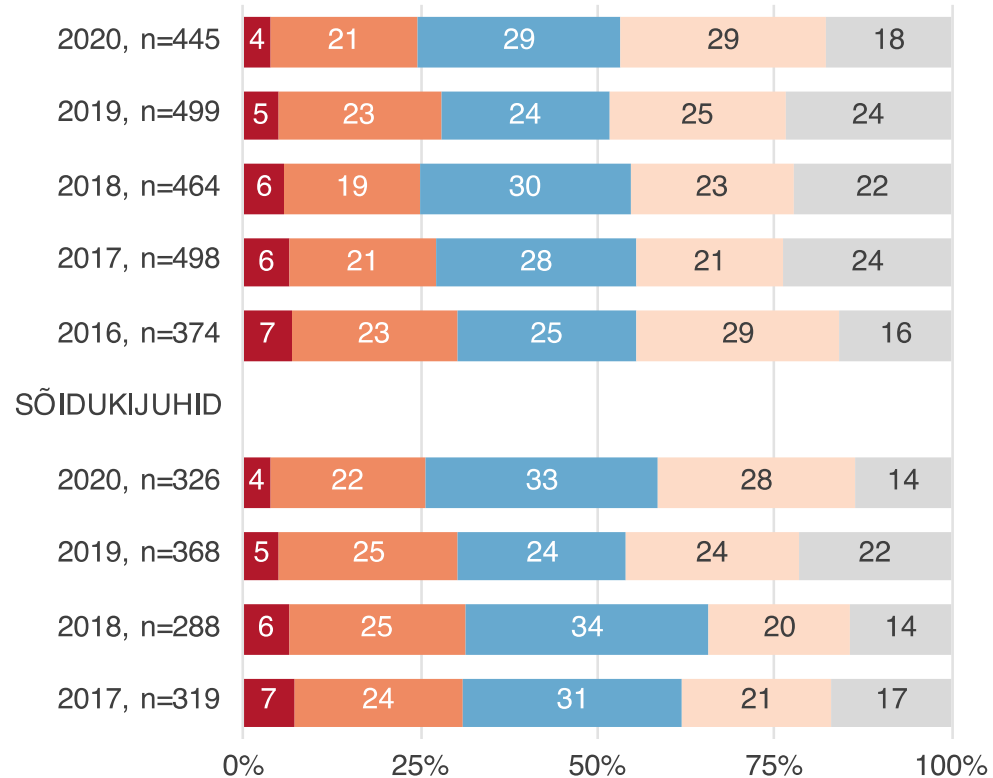
- Meeste teadmisi alkoholi mõjust testiti ka küsimusega: “Ligikaudu mitu tundi kulub 85 kg kaaluval tervel mehel täielikuks kainenemiseks peale 5%-se alkoholi sisaldusega pooleliitrise õlle tarbimist?” Õige vastus on **2-3 tundi**. Vastava vastuse andis **24% meestest**, 25% arvas, et kainenemisele kuluv aeg on lühem ja 29%, et see on pikem; üldse ei osanud vastata 18% meestest. Õige vastuse andnute osakaal on tavapärasel tasemel.
- Naiste teadmisi alkoholi mõjust testiti ka küsimusega: “Ligikaudu mitu tundi kulub 65 kg kaaluva naise täielikuks kainenemiseks peale 4,5%-se alkoholi sisaldusega pooleliitrise siidri tarbimist?”. Õige vastus on **2-3 tundi**. Õige vastuse andis **18% naistest**, pea kümnendik arvas, et kainenemisele kuluv aeg on lühem ja 35%, et see on pikem; üldse ei osanud vastata 39% naistest. Tulemused pole aastaga oluliselt muutunud.
- **Sõidukijuhtide** vastused ühtisid elanikkonna üldise teadlikkusega – samas õige vastuse andnute osakaal oli nii meest kui naiste seas veidi kõrgem – meeste puhul andis õige vastuse 33% (+4%) ja naiste puhul 25% (+7%).

Sõiduki juhtimine joobes

Teadlikkus alkoholi mõjust

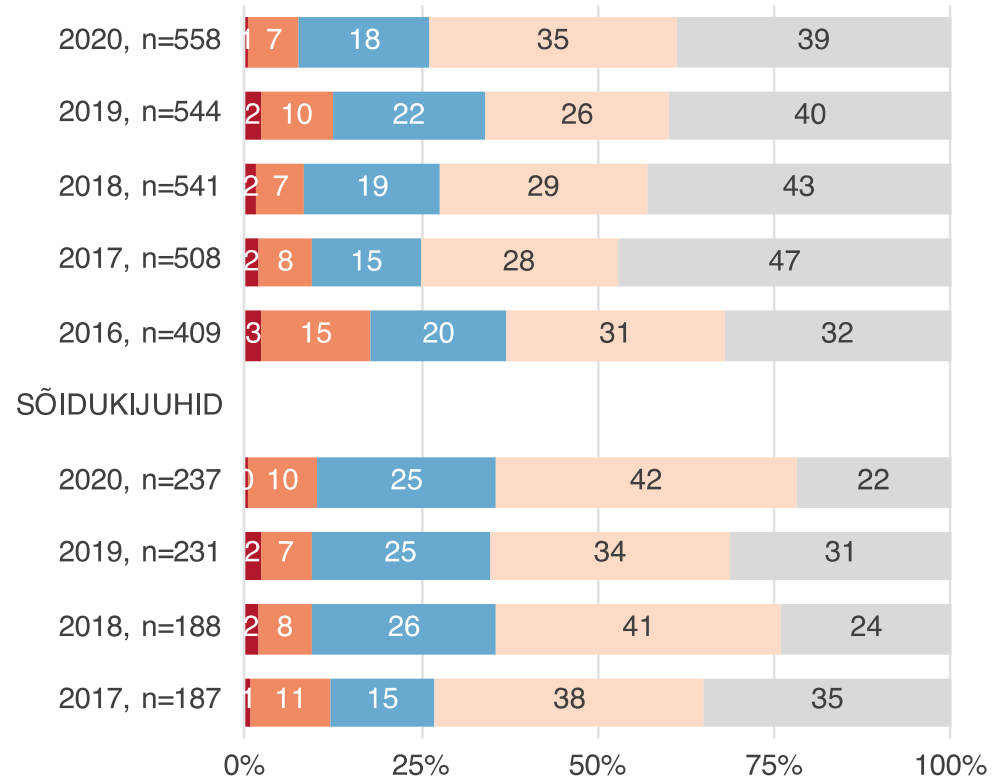
Ligikaudu mitu tundi kulub 85 kg-sel mehel täielikuks
kainenemiseks peale 5% kangusega pooleliitrise õlle
tarbimist?
n=mehed

■ kuni 1 tund ■ 1-2 tundi ■ 2-3 tundi ■ 3-4 tundi ■ Ei oska öelda

Ligikaudu mitu tundi kulub 65 kg-sel naisel täielikuks
kainenemiseks peale 4,5% kangusega pooleliitrise siidri
tarbimist?
n=naised

■ kuni 1 tund ■ 1-2 tundi ■ 2-3 tundi ■ 3-4 tundi ■ Ei oska öelda

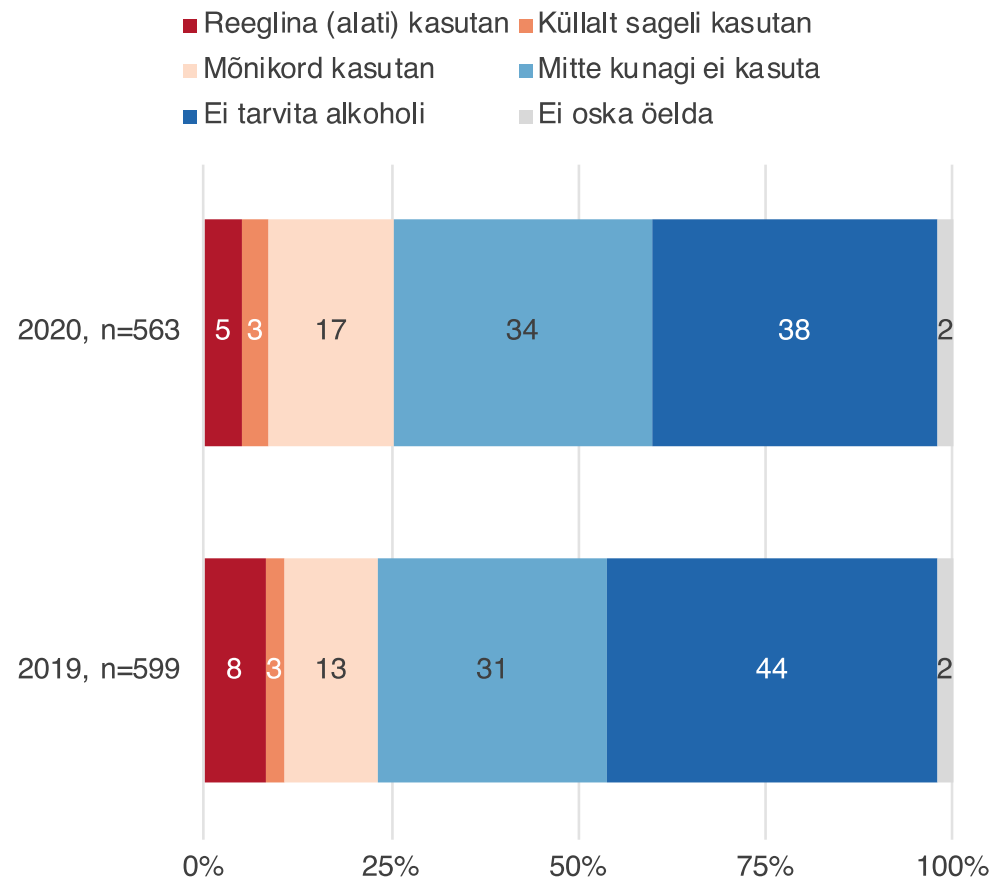

Sõiduki juhtimine joobes

Teadlikkus alkoholi mõjust – alkomeetri kasutamine

- Alkomeetrit kasutab 25% sõidukijuhtidest; sagedamini mehed, 15-34-aastased, eestikeelsed, piirkonniti Põhja-Eesti sõidukijuhid, samuti töösõite tegevad sõidukijuhid ja kiiruseületajad.
- Alkomeetri kasutajate osakaal pole aastaga oluliselt muutunud.

Alkomeetri kasutamine enne juhtima minekut, kui on kahtlus, et alkohol ei ole verest kadunud
n=sõidukijuhid, %

Sõiduki juhtimine joobes

Alko- ja narkojoobes sõiduki juhtimine (Slaidid 28-29)

ALKO- JA NARKOJOOBES JUHIGA SÕIDUKIS VIIBIMINE

- Sõidukis, mille juht on olnud alko- või narkojoobes, on viibinud viimase 12 kuu jooksul $3,0\% \pm 1,0\%$ Eesti vähemalt 15-aastasest elanikkonnast, s.o 95% tõenäosusega **21 - 44 tuhat elanikku**, s.h pooled neist on viibinud joobes juhiga sõidukis korduvalt. Võrreldes eelmiste aastatega on joobes juhiga samas sõidukis viibinute osakaal oluliselt langenud.
- Sõidukis, mille juht on olnud alko- või narkojoobes, on viibinud sagedamini kuni 35-aastased.

ALKO- JA NARKOJOOBES JALGRATTA JUHTIMINE

- Alko- või narkojoobes on juhtinud jalgratast viimase 12 kuu jooksul $4,9 \pm 1,3\%$ Eesti vähemalt 15-aastastest elanikkonnast, s.o 95% tõenäosusega **39 - 69 tuhat elanikku**. Pea pooled neist on juhtinud jalgratast joobes enam kui ühel korral. Võrreldes eelmiste aastatega on joobes jalgrattaga sõitjate osakaal samuti langenud.
- Joobes on juhtinud jalgratast sagedamini mehed ja kuni 35-aastased, Lääne-Eesti elanikud.

ALKO- JA NARKOJOOBES SÕIDUKI JUHTIMINE

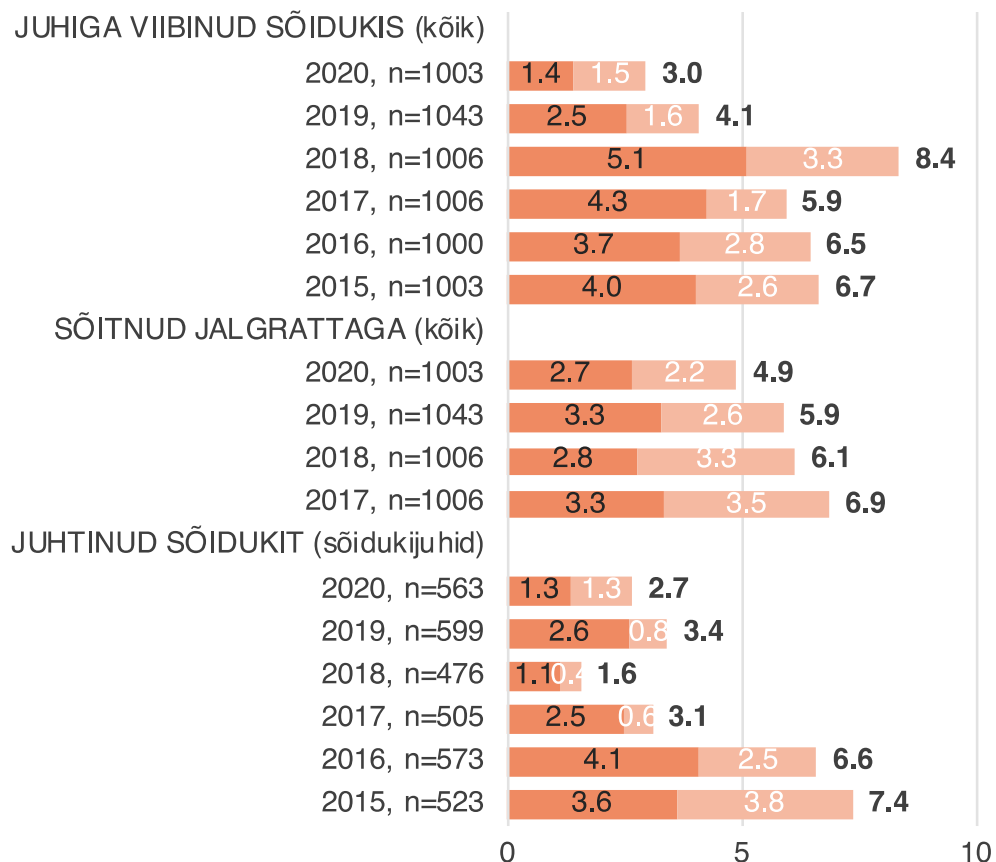
- Alko- või narkojoobes on juhtinud sõidukit viimase 12 kuu jooksul $2,7 \pm 0,9\%$, Eesti vähemalt 15-aastastest viimase 12 kuu jooksul mootorsõidukit juhtinutest, s.o 95% tõenäosusega **2 - 23 tuhat elanikku**. Pea pooled neist on juhtinud sõidukit joobes enam kui ühel korral. Joobes sõidukit juhtinute osakaal sõidukijuhtide seas on pea sama kui viimasel kolmel aastal.
- Joobes sõidukit juhtinute seas on sagedamini 25-34-aastaseid ja Lääne-Eesti elanikke.

Sõiduki juhtimine joobes

Alko- ja narkojoobes sõiduki juhtimine (%)

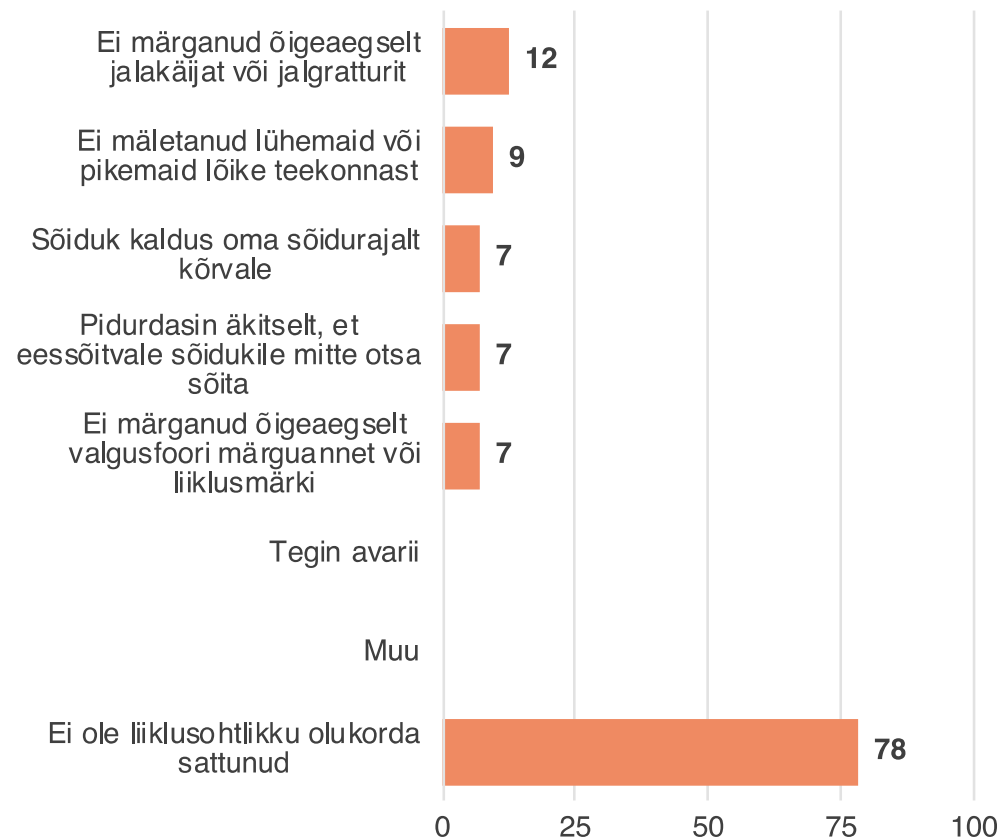
Joobes

korra korduvalt KOKKU

Liiklusohutlikkusesse olukordadesse sattumine

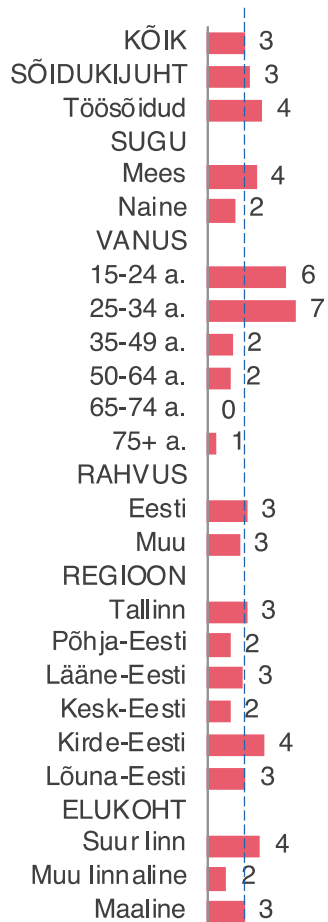
2020, n=17 (sõidukijuhid, kes on joobes juhtinud sõidukit)

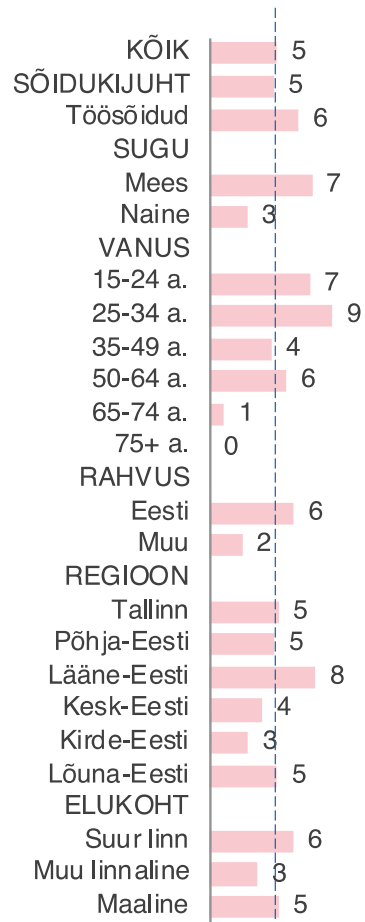
Sõiduki juhtimine joobes

Alko- ja narkojoobes sõiduki ja jalgratta juhtijad

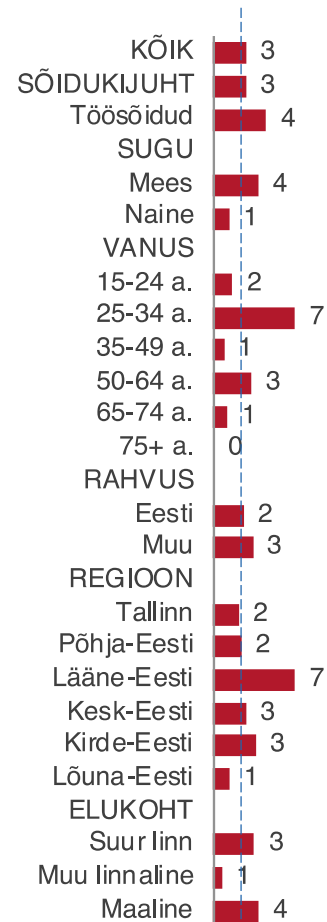
■ Viibinud joobes juhiga sõidukis, n=1043 (kõik)

■ Sõitnud jalgrattaga joobes, n=1043 (kõik)

■ Juhtinud sõidukit joobes, n=599 (sõidukijuhid)

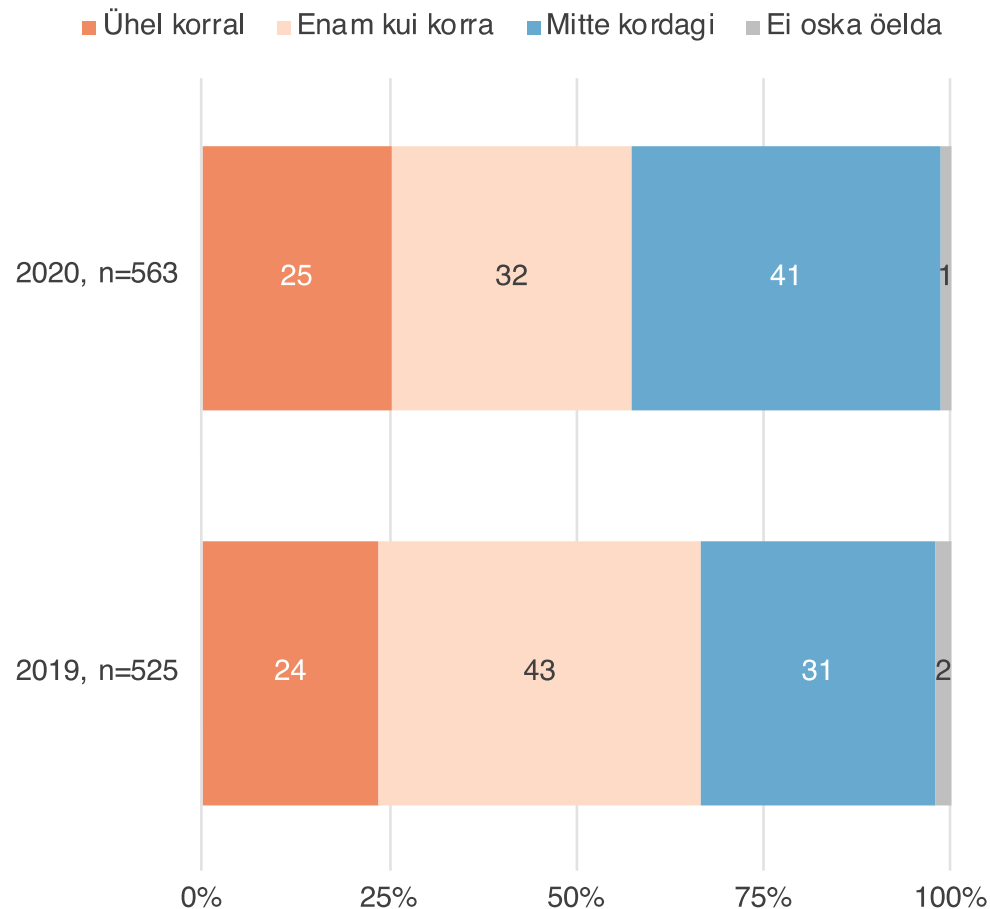

Sõiduki juhtimine joobes

Politsei poolt joobes sõidukijuhtimise kontrollimine

- 58% sõidukijuhtidest on viimase 12 kuu jooksul politsei poolt peatatud, et kontrollida nende võimalikku joobes sõidukijuhtimist, s.h 32% on kontrollitud korduvalt.
- Eelmisel aastal puutus joobes sõidukijuhi kontrolliga kokku 10% enam sõidukijuhte, s.h oli kokkupuude valdavalt korduv.
- Sagedamini on kontrollitud mehi ja sõidukijuhte, kel on muu kui B-kategooria juhiluba, samuti neid, kelle aastane kilometraaž ületab 10 000 kilomeetrit.

Politsei poolt joobes sõidukijuhtimise kontrollimine
n=sõidukijuhid, %

Sõiduki juhtimine joobes

Alko- ja narkojoobes sõidukijuhtide takistamine – teavitamine politseile (Slaid 32)

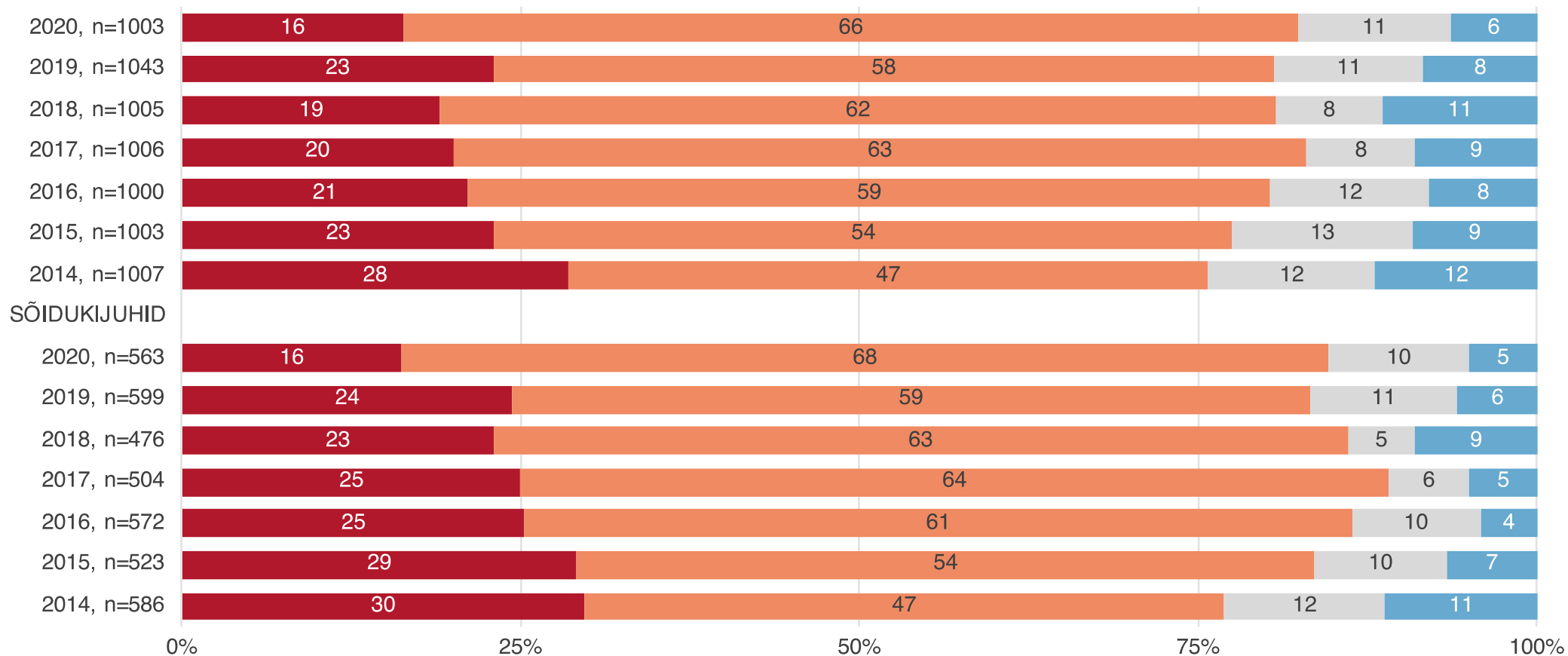
- Alko- või narkojoobes juhist oleks valmis politseile teada andma 66% elanikkonnast tingimusteta, 16%-l on küll põhimõtteline valmisolek teavitamiseks, kuid nad jätaksid selle tegemata juhul, kui tegu oleks enda tuttavaga. Joobes juhist ei annaks politseile teada 11% elanikest ja 6% ei tea, kuidas nad antud olukorras käituksid.
- Tõenäoliste teavitajate osakaal on tasapisi tõusnud, eelkõige on suurenenud nende osakaal, kes on valmis teavitama kõigist, s.h ka tuttavatest.
- Joobes juhist ei annaks politseile teada aga sagedamini Põhja-Eesti elanikud; tuttavaid ei annaks sagedamini ülesse mehed ja 15-24-aastased.
- Sõidukijuhid on teavitamise osas kokkuvõttes veidi aktiivsemad (+2%).

Sõiduki juhtimine joobes

Alko- ja narkojoobes sõidukijuhtide takistamine – teavitamine politseile

Kas olete nõus alko- või narkojoobes juhist politseile teatama?

■ Jah, kuid tuttavaid mitte ■ Jah, teavitata kõigist ■ Ei oska öelda ■ Ei

Sõiduki juhtimine joobes

Alko- ja narkojoobes sõidukijuhtide takistamine (Slaid 34)

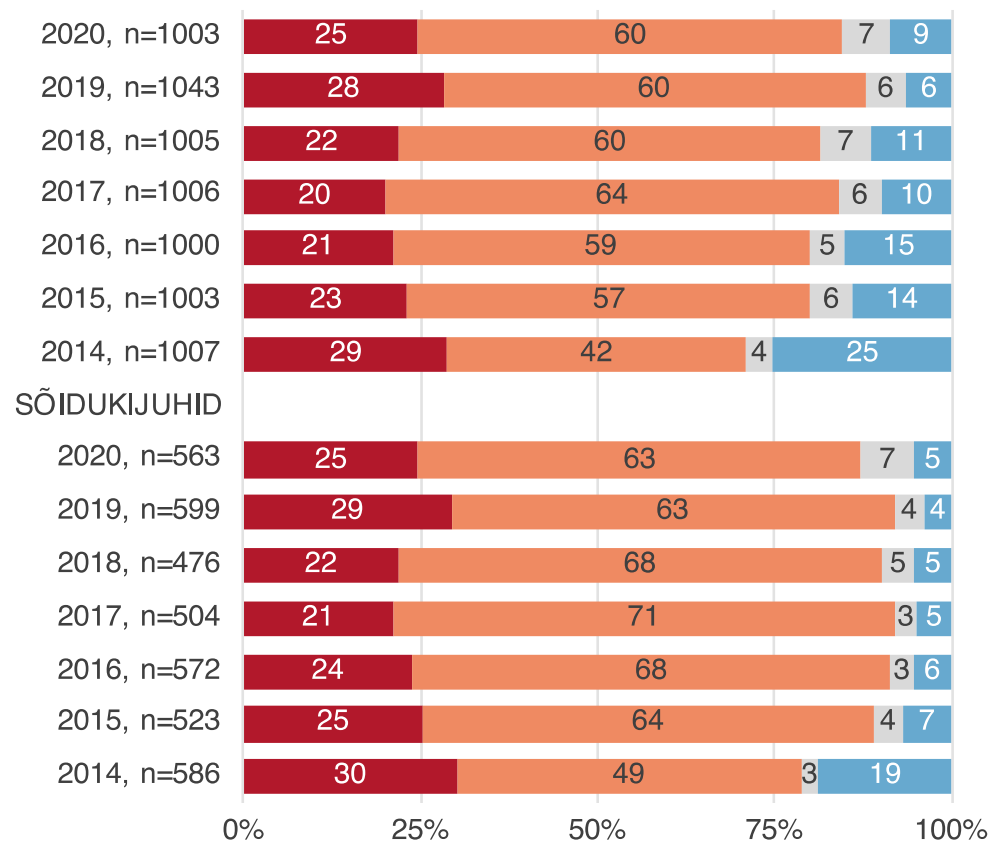
- Analoogne joobes juhust politseile teavitamisele on elanikkonna jagunemine ka tõenäolise joobes juhi takistamise püüdluse osas – 60% püüaks takistada kõiki ja 25% vaid oma tuttavaid. Seega on **85% elanikkonnast valmis takistama joobes inimest sõiduki rooli minemast**. Takistada pole proovinud või vajadust olnud 9% elanikkonnast ja 7% ei soovinud vastata.
- Aastatega on takistada püüdjate osakaal tasapisi suurenenud.
- Sõidukijuhtide valmisolek joobes juhti takistada on veidi kõrgem kui elanikkonnas keskmiselt (+4%).
- **Reaalselt on joobes juhti takistanud või püüdnud takistada 42% elanikkonnast**, s.h võõraid on valmis takistama 9%.
- Takistanute osakaal pole aastatega oluliselt muutunud.
- Sagedamini on takistanud või püüdnud takistada joobes inimest autorooli istuma mehed, 25-34-aastased, eestikeelne elanikkond, Põhja- ja Lääne-Eesti, samuti maapiirkondade elanikud.
- Sõidukijuhid on ka reaalselt joobes juhti takistanud keskmisest oluliselt sagedamini (+9%); eriti sõidukijuhid, kes teevad töösõite (+18%) ja sõidavad aastas üle 15 000 kilomeetri.

Sõiduki juhtimine joobes

Alko- ja narkojoobes sõidukijuhtide takistamine

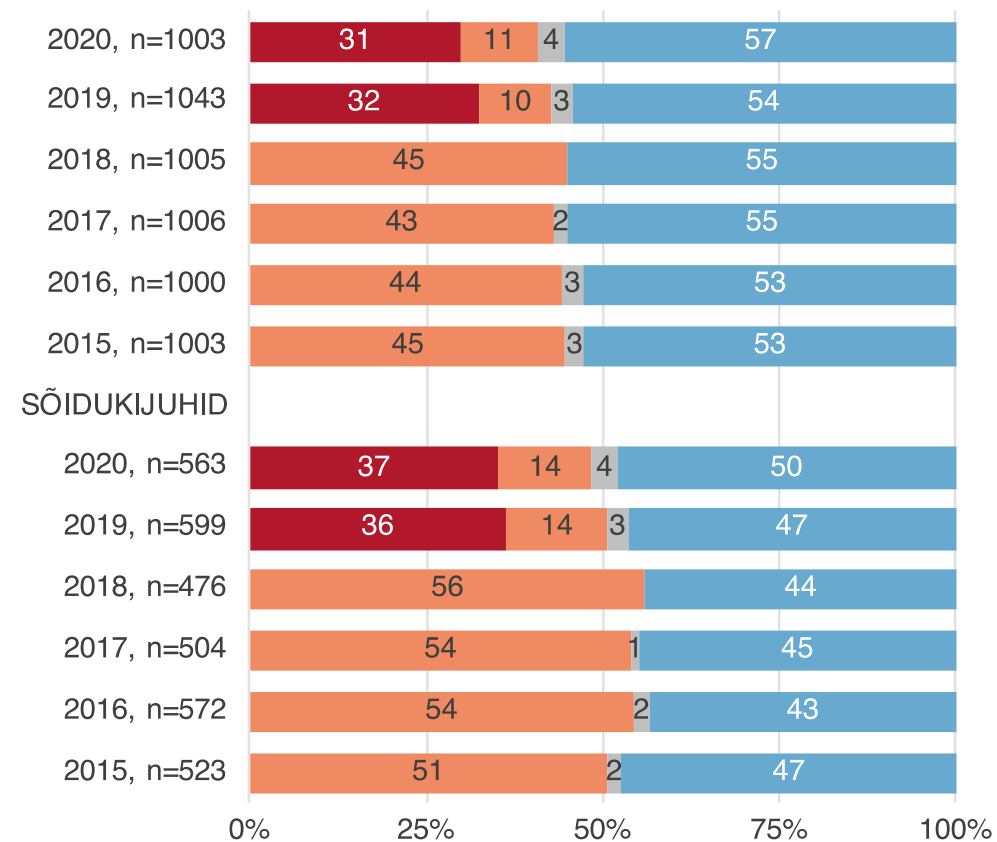
Kas püüaksite takistada inimest, kes soovib alko- või narkojoobes sõidukit juhtida?

■ Jah, tuttavaid ■ Jah, kõiki ■ Ei oska öelda ■ Ei

Kas olete takistanud /püüdnud takistada inimest, kes soovib alko- või narkojoobes sõidukit juhtida?

■ Jah, tuttavaid ■ Jah, võõraid ■ Ei oska öelda ■ Ei

Sõiduki juhtimine joobes

Joobes juhtimise kampaania – spontaanne märkamine (Slaid 37-38)

- Sel aastal arvas joobes juhtimise liiklusohutuskampaaniat “Omasid ei lasta täis peaga rooli!” märganud olevat 42% elanikkonnast (spontaanne märkamine), sõidukijuhtidest arvas antud kampaaniat näinud olevat 45% (Slaid 37), 3% enam kui eelmisel aastal.
- Keskmisest enam arvasid seda kampaaniat näinud olevat kuni 49-aastased; keskmisest vähem on kampaania nägijaid üle 65-aastaste ja muukeelsete elanike seas (Slaid 38).
- Iga kampaaniat märganud inimene märkas seda keskmiselt 1,4-s erinevas teabekanalisis (Slaid 37).
- Kampaania märkamise peamiseks kanaliks peeti **televisiooni** (26%), seejärel välireklaami (s.h busside tagaosas – 18%) ning neile järgnesid juba oluliselt väiksema auditooriumiga internet ja raadio (mõlemal ca kümnendik elanikkonnast).
- Sõidukijuhid märkasid kampaaniat kõigis teabekanalites pea samavõrd kui elanikkond tervikuna.

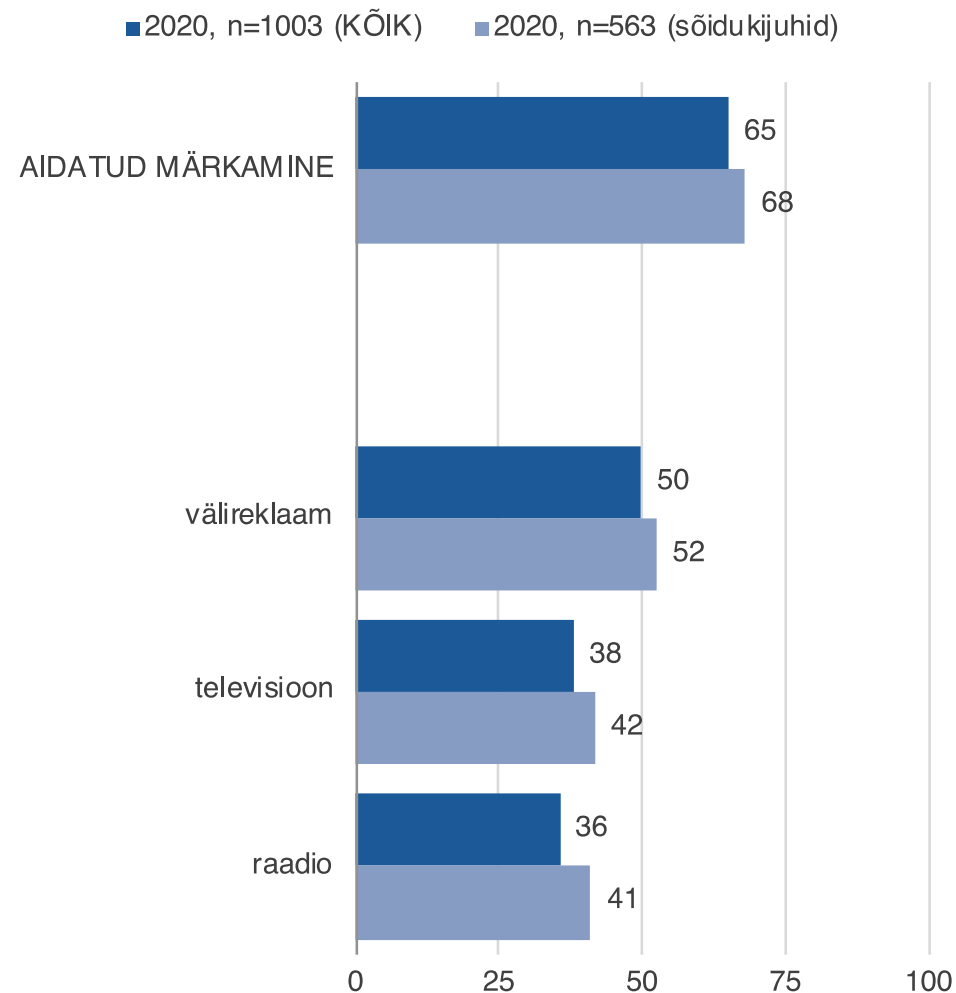
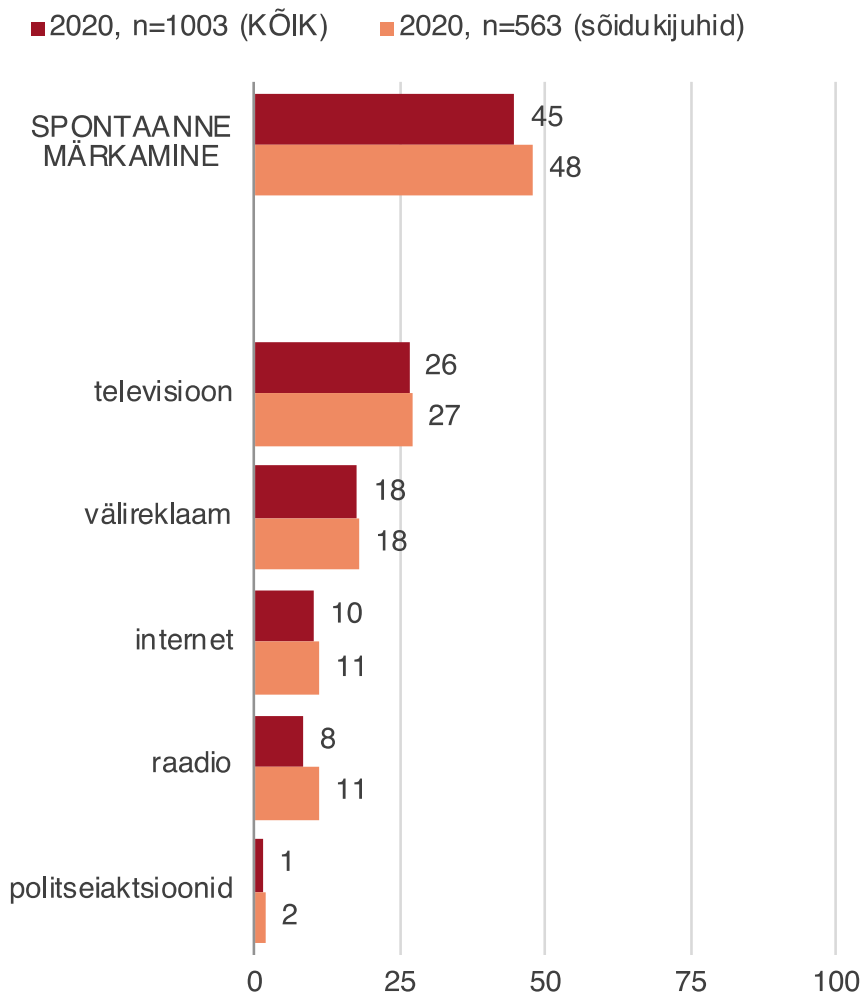
Sõiduki juhtimine joobes

Joobes juhtimise kampaania – aidatud märkamine (Slaid 37-39)

- Et mõista täpsemalt, kui paljudeni kampaania erinevates teabekanalites jõudis, esitati vastajatele konkreetseid kampaania elemente (heli- ja videoklipp, välimeedia bänner) ja uuriti, kas nad on neid märganud. Sellise nn aidatud kujul kampaania märkajaid on 65% elanikkonnast (Slaid 37), 3% enam kui eelmisel aastal. Samas ei võta see arvesse kõiki võimalikke kanaleid (nt trükimeediat). Sõidukit juhtinute seas on aidatud kujul kampaania märkajaid 68%, 4% enam kui eelmisel aastal.
- Sotsiaal-demograafiliste tunnuste osas olulisi erinevusi võrreldes kampaania nn spontaansete märkajatega ei ole (Slaid 38).
- Aidatult on iga kampaaniat märganud inimene täheldanud seda keskmiselt 1,9-s erinevas kanalis, mis on oluliselt enam kui spontaanse märkamise puhul.
- Aidatud kujul on kõikidest meediakanalitest reklaami märkamine oluliselt kõrgem kui spontaanse märkamise puhul: välireklaami puhul +32%, raadio puhul +28% ja televisiooni puhul +12%. Aidatud märkamise puhul on antud kampaaniat märgatud kõige enam välireklaamist (pea pooled), mitte televisioonist nagu spontaanselt arvati; seejärel aga üsna võrdselt televisioonist ja raadiost (Slaid 37).
- Kõikidest kanalitest on kampaaniat aidatult märganud keskmisest enam kuni 49-aastased; **raadiost** ka eestikeelsed ja maapiirkondade elanikud, samuti sõidukijuhid, eelkõige töösõite tegevad sõidukijuhid. Keskmisest vähem on kampaaniaid näinute seas üle 65-aastaseid, raadio puhul ka muukeelseid elanikke (Slaid 39).

Sõiduki juhtimine joobes

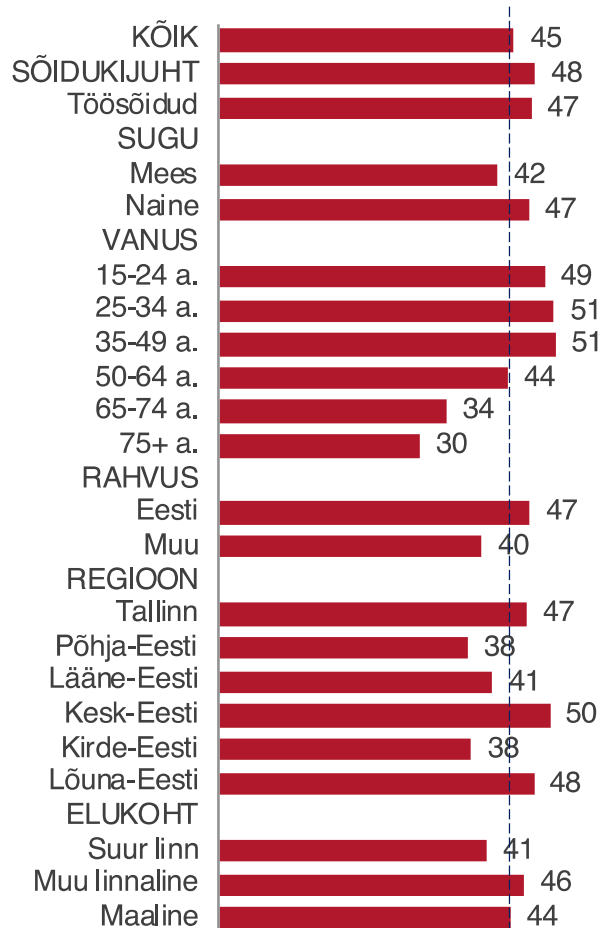
Joobes juhtimise kampaania – märkamine (%)

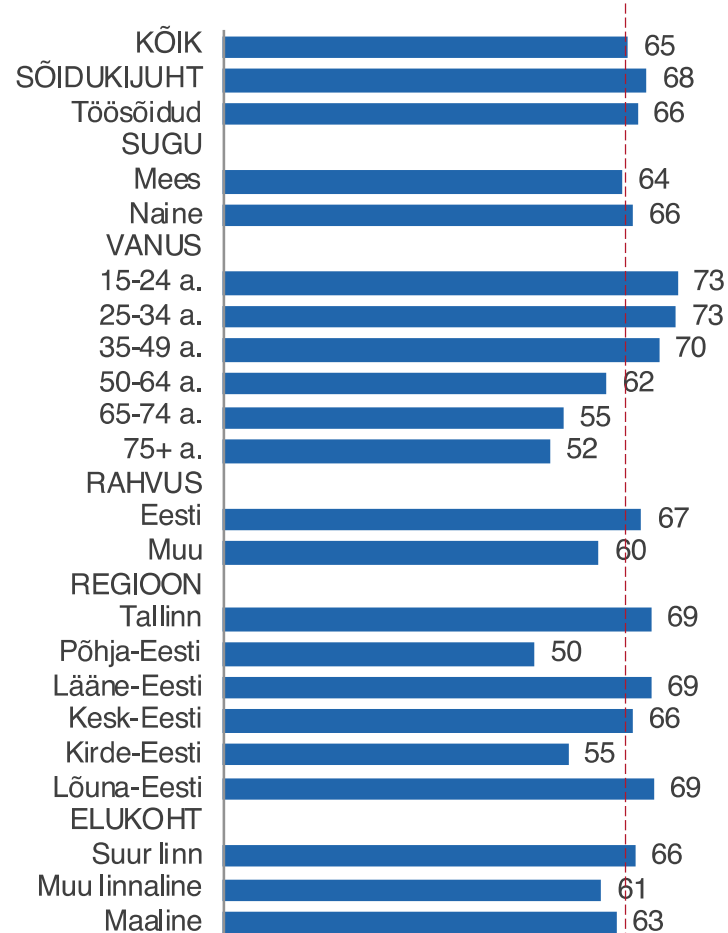
Sõiduki juhtimine joobes

Joobes juhtimise kampaania – märkajad (n=kõik, %)

■ SPONTAANNE märkamine „Omasid ei lasta täis peaga rooli!“

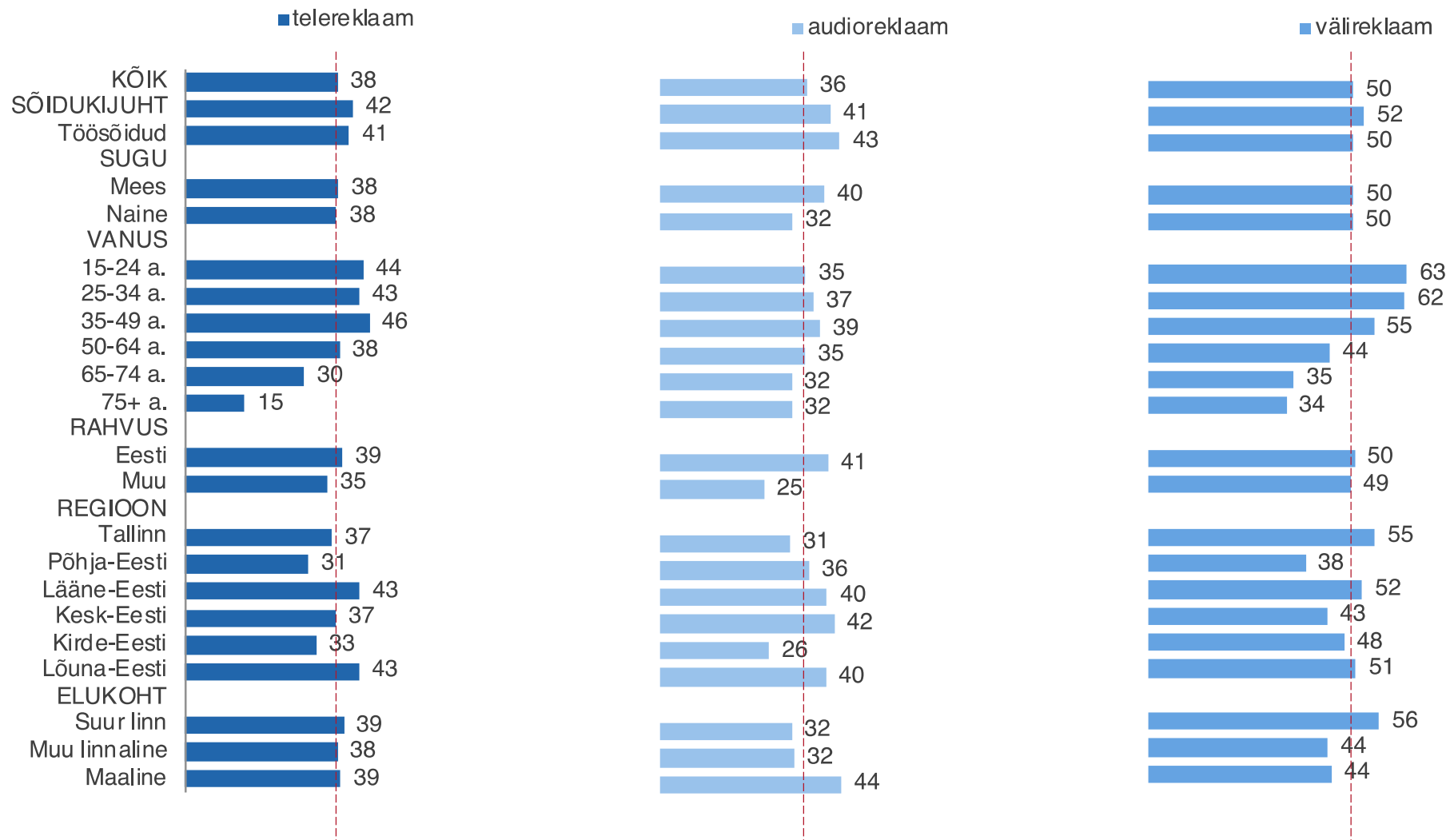

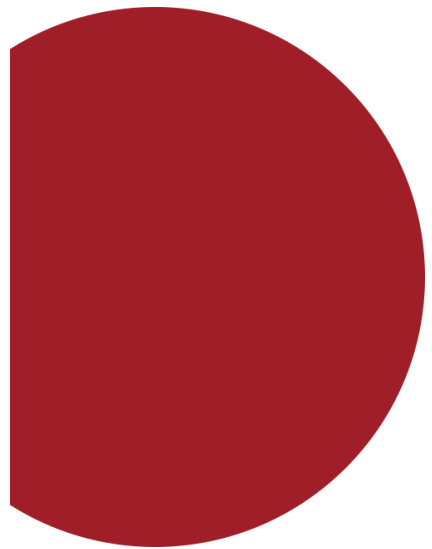
■ AIDATUD märkamine

Sõiduki juhtimine joobes

Joobes juhtimise kampaania - aidatud märkamise kanal (n=kõik, %)

Ankeet

Ankeet

KÕIK:

T1. Kas Teil on mootorsõiduki juhiluba?

- Jah
- Ei
- Ei oska öelda

T1=1

T2. Mis kategooria mootorsõiduki juhtimisõigus Teil on? VÕIB MITU VASTUST!

- A – kategooria (mootorrattas)
- B – kategooria (sõiduauto)
- C – kategooria (veoauto)
- D – kategooria (buss)
- muu kategooria (näiteks mopeed)
- Ei oska öelda

T1=1

T3. Kui suur on olnud Teie viimase 12 kuu kilometraaz mootorsõidukijuhina?

- Ei ole juhtinud mootorsõidukit viimase 12 kuu jooksul (0 km)
- 1 - 5 000km
- 5 001 - 10 000 km
- 10 001 - 15 000 km
- 15 001 - 20 000 km
- üle 20 000 km
- Ei oska öelda

T4-T6 KUI T1=1 JA T3=2-99 (SÕIDUKIJUHT: JUHILOAGA, ON JUHTINUD VIIMASE 12 KUU JOOKSUL)

T4. Kui pikk on Teie sõidukijuhi staaž (aastates)?

- Alla 5 aasta
- 6 - 10 aastat
- 11 - 20 aastat
- 21 - 40 aastat
- 40+ aastat
- Ei oska öelda

T5. Kas Te olete teinud viimase 12 kuu jooksul sõidukijuhina töösõite (kas siis isikliku autoga või tööautoga)?

- Jah
- Ei

T5=1

T6. Kui suur on olnud Teie viimase 12 kuu kilometraaz sõidukijuhina töö või tööülesannete täitmisel?

- 1 - 5 000km
- 5 001 - 10 000 km
- 10 001 - 15 000 km
- 15 001 - 20 000 km
- üle 20 000 km
- Ei oska öelda

Ankeet

SÕIDUKIIRUS

K32 KUI T1=1 ja T3=2-7 (SÕIDUKIJUHT):

1. Ligikaudu mitu meetrit on sõiduauto peatumisteedond sõites kuival asfaldil kiirusega 50 km/h, kui juhi reageerimiskiirus on 1 sekund?

(õige variant: 28 m)

- 8 m
- 18 m
- 28 m
- 38 m
- ei oska öelda

2. Ligikaudu mitu meetrit on sõiduauto peatumisteedond sõites märjal teekattel kiirusega 50 km/h, kui juhi reageerimiskiirus on 1 sekund?

(õige variant: 38 m)

- 18 m
- 28 m
- 38 m
- 48 m
- ei oska öelda

K3-7 KUI T1=1 ja T3=2-7 (SÕIDUKIJUHT):

3. Mille järgi hindate sõidukit juhtides selle sõidukiirust? VÕIB MITU VASTUST!

- Spidomeeter
- GPS
- Mobiili äpp
- Teised sõidukid
- Muu, mis? _____

4. Mitu km/h Te tavaliselt ületate kehtestatud kiiruspiirangut...?

Ei ületa kiirust / 1-5 km/h / 6-10 km/h / Üle 11 km/h / Ei oska öelda

- Linnadevahelistel põhiteedel
- Kohalikel (väiksematel) maanteedel
- Linnades, asulates

Ankeet

5. Millistel põhjustel Te viimase 12 kuu jooksul olete kehtestatud kiiruspiirangut ületanud? VÕIB MITU VASTUST!

- Kiiruspiirangu ületamist soodustavad sõidutingimused (ilm ja teeseisund on head, hõre liiklus vms)
- Teiste liiklejate kiirusest tingitud kiirusvalik, ühtlases liiklusvoos sõitmine
- Kiire sõidu nautimine
- Kogemata
- Kiirustamine kohtumisele, praamile vmt
- Kehtestatud kiiruspiirang ei vasta tegelikele liiklustingimustele
- Kuni +10 km/h on üldiselt aktsepteeritav (heaks kiidetud)
- Kuni +20 km/h on üldiselt aktsepteeritav (heaks kiidetud)
- Auto võimekuse proovimine
- Vahelejäämise väike risk
- Möödasõit
- Kõrvaliste (tähelepanu häirinud) tegevustega tegelemine
- Muu põhjus, mis? _____

K6 KUI K25=2-4 (ÜLETAB KEHTESTATUD KIIRUSEPIIRANGUT)

6. Kas ja millistesse liiklusohtlikesse olukordadesse Te olete viimase 12 kuu jooksul kiiruse ületamise tõttu sattunud?

- Pidurdasin äkiliselt, et eessõitvale sõidukile mitte otsa sõita
- Ei märganud õigeaegselt jalakäijat või jalgratturit
- Ei märganud õigeaegselt valgusfoori märguannet või liiklusmärki
- Sõiduk hakkas kurvis libisema
- Tegin avarii (sõitsin teisele autole sisse või toimus muu liiklusõnnetus)
- Muu, mis? _____
- Ei ole kiiruse ületamise tõttu liiklusohtlikku olukorda sattunud

7. Kas Te peatute reguleerimata ülekäiguraja ees juhul, kui üks inimene ootab kõnniteel sõidutee ületamise võimalust?

- kindlasti peatute
- pigem peatute
- pigem ei peatu
- kindlasti ei peatu
- ei oska öelda

Ankeet

SÕIDUKIIIRUSE KAMPAANIA (KÕIK)

8. Kas Te olete märganud käesoleval aastal ohutu sõidukiiruse teemalist liiklusohutuskampaaniat „Võta aega, mitte elu“?

- Jah
- Ei
- Ei oska öelda

K9 KUI K8=1

9. Kus Te olete vastavat kampaaniat märganud? VÕIB MITU VASTUST!

- Televisioonis
- Raadios
- Trükimeedias (ajalehtedes, ajakirjades)
- Välireklaami plakatitel
- Kaupluste siseraadiotes
- Internetis
- Mujal, kus? _____
- Ei oska öelda

KÕIK

10. Kas Te olete näinud vähemalt ühte järgmistest telereklaamidest?

- jah
- ei
- ei oska öelda / ei vaata

11. Kas Te olete kuulnud vähemalt ühte järgmistest raadioreklaamidest?

- jah
- ei
- ei oska öelda / ei kuula

12. Kas Te olete näinud vähemalt ühte järgmistest raadioreklaamidest?

- jah
- ei
- ei oska öelda / ei liigu

Ankeet

SÕIDUKI JUHTIMINE JOOBES

KÕIK

13. Kas ja kui sageli Te olete viimase 12 kuu jooksul juhtinud jalgratast alkoholi või narkootilise aine mõju all?

- Mitte kordagi
- Ühel korral
- Enam kui korra
- Ei ole sõitnud jalgrattaga
- Ei oska öelda

14. Kas ja kui sageli Te olete viimase 12 kuu jooksul viibinud sõidukis, mida juhtis alko- või narkojoobes juht?

- Mitte kordagi
- Ühel korral
- Enam kui korra
- Ei oska öelda

15. Kas Te olete nõus joobes juhust politseile teatama?

- Ei
- Jah, kuid tuttavaid politseile üles ei anna
- Jah, teavitan kõigist
- Ei oska öelda

16. Kas Te püüaksite takistada inimest, kes soovib sõidukit juhtida alko- või narkojoobes?

- Ei
- Jah, takistatkin vaid tuttavaid
- Jah, takistaksin kõiki (ka võõraid)
- Ei oska öelda

17. Kas Te olete takistanud või püüdnud takistada inimest, kes soovib sõidukit juhtida alko- või narkojoobes? VÕIB MITU VASTUST!

- Ei
- Jah, olen takistanud või püüdnud takistada tuttavaid
- Jah, olen takistanud või püüdnud takistada võõraid inimesi
- Ei oska öelda

Ankeet

K18 KÜSIDA MEESTELT

18. Ligikaudu mitu tundi kulub 85 kg kaaluval tervel mehel täielikuks kainenemiseks peale 5% kangusega pooleliitrise ölle tarbimist?

- Kuni 1 tund
- 1-2 tundi
- 2-3 tundi
- 3-4 tundi
- Ei oska öelda

K19 KÜSIDA NAISTELT:

19. Ligikaudu mitu tundi kulub 65 kg kaaluval tervel naisel täielikuks kainenemiseks peale 4,5% kangusega pooleliitrise siidri tarbimist?

- Kuni 1 tund
- 1-2 tundi
- 2-3 tundi
- 3-4 tundi
- Ei oska öelda

K20 KUI T1=1 ja T3=2-7 (SÕIDUKIJUHID)

20. Kas ja kui sageli Te kasutate oma seisundi kontrollimiseks enne juhtima minekut alkomeetrit, kui kahtlete, et alkohol ei ole verest kadunud?

- Ei tarvita alkoholi
- Reeglina
- Küllalt sageli
- Mõnikord
- Mitte kunagi ei kasuta

K21 KUI K20=2-6

21. Kas ja kui sageli Te olete viimase 12 kuu jooksul ise juhtinud sõidukit alkoholi või narkootilise aine mõju all?

- Mitte kordagi
- Ühel korral
- Enam kui korra

22. Millistesse liiklusohtlikesse olukordadesse või liiklusõnnetusse olete viimase 12 kuu jooksul sattunud väsimuseseisundis juhtimise tõttu? VÕIB MITU VASTUST!

- Ei mäletanud lähemaid või pikemaid lõike teekonnast
- Sõiduk kaldus oma sõidurajalt kõrvale
- Pidurdasin äkitselt, et eessõitvale sõidukile mitte otsa sõita
- Ei märganud õigeaegselt jalakäijat või jalgratturit
- Ei märganud õigeaegselt valgusfoori märguannet või liiklusmärki
- Tegin avarii (sõitsin teelt välja või teisele autole sisse või muu õnnetus)
- Muu, mis? _____
- Ei ole joobes liiklusohtlikku olukorda sattunud

23. Kas ja kui sageli on viimase 12 kuu jooksul politsei Teid peatanud ja kontrollinud joobes sõidukijuhtimise vastast järelevalvet teostades?

- Mitte kordagi
- Ühel korral
- Enam kui korra
- Ei oska öelda

Ankeet

JOOBES JUHTIMISE KAMPAANIA

KÕIK:

24. Kas Te olete käesoleval aastal märganud joobes juhtimise liiklusohutuskampaaniat „Omasid ei laste täis peaga rooli!“?

- Jah
- Ei
- Ei oska öelda

K25 KUI K24=1

25. Kus Te seda kampaaniat märkasite? VÕIB MITU VASTUST!

- televisioonis
- raadios
- Välireklaamina (s.h bussi tagaosal)
- internetis
- politseiaktsioonidel
- muu, kus? _____
- ei oska öelda

KÕIK:

26. Kas Te olete näinud vähemalt ühte järgmistest telereklaamidest?

- jah
- ei
- ei oska öelda / ei vaata

27. Kas Te olete kuulnud vähemalt ühte järgmistest raadioreklaamidest?

- jah
- ei
- ei oska öelda / ei kuula

28. Kas Te olete näinud vähemalt ühte järgmistest raadioreklaamidest?

- jah
- ei
- ei oska öelda / ei liigu